

ISSN: 2241-6218

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ ΤΩΝ ΦΙΛΩΝ ΤΟΥ ΔΡΟΜΟΚΑΪΤΕΙΟΥ ΘΕΡΑΠΕΥΤΗΡΙΟΥ

ΜΑΪΟΣ - ΙΟΥΝΙΟΣ - ΙΟΥΛΙΟΣ 2021 # No 89

Ιδιοκτησία - Διεύθυνση: "Οι Φίλοι του Δρομοκαϊτείου Θεραπευτηρίου", Κωλέττη 17, ΤΚ. 10681, Αθήνα, τηλ.: 210 68 11 424, fax: 210 6857841 email:filoidromokaiteiou@gmail.com

Ο Κωνσταντίνος Κανάρης (1793-1877) και τα ηρωικά του κατορθώματα

Της Μαρίας Ελευθερίας
Γιατράκου

σελ. 2

Ο βίος και το μαρτύριο του ΑΓΙΟΥ ΙΣΙΔΩΡΟΥ

Του Ισιδώρου Ιωαν. Πρωίου

σελ. 3

Δύο μήνες μετά, πριν 200 χρόνια

Του Λαυρεντίου
Γ. Δελλασούδα

σελ. 4

Το δέσιμο του παιδιού με τον γονέα του

Της Μαρίας Φράγκου

σελ. 5

Η Ελλάδα τρώει τα παιδιά της

Αγαπητές φίλες καί φίλοι.

Η ρύση αυτή έρχεται στο μυαλό μου διαβάζοντας τον βίο των ηρωίδων γυναικών του 1821.

Έδωσαν το είναι τους στον αγώνα για την ελευθερία της πατρίδας τους και στο τέλος πέθαναν φτωχές και περιφρονημένες.

Η Λασκαρίνα Μπουμπουλίνα, η Μαντώ Μαυρογένους και πλειάδα γυναικών που θυσιάστηκαν για αυτό που εμείς απολαμβάνουμε σήμερα. Την ελευθερία

Η Λασκαρίνα "Μπουμπουλίνα" Πινότση (Κωνσταντινούπολη, 11 Μαΐου 1771 – Σπέτσες, 22 Μαΐου 1825) ήταν Ελληνίδα ηρωίδα της Ελληνικής Επανάστασης του 1821, ίσως και η σημαντικότερη.

Η Λασκαρίνα Μπουμπουλίνα είχε καταγωγή από την Ύδρα. Γεννήθηκε μέσα στις φυλακές της Κωνσταντινούπολης στις 11 Μαΐου 1771, όταν η μητέρα της Σκεύω επισκέφτηκε τον σύζυγό της, Σταυριανό Πινότση, τον οποίο είχαν φυλακίσει οι Οθωμανοί για τη συμμετοχή του στα Ορλωφικά (1769-1770). Την βάφτισε και της έδωσε το όνομά της εκεί φυλακισμένος πολέμαρχος της Μάνης, Παναγιώτης Μούρτζινος. Μετά τον θάνατο του Πινότση στη φυλακή, μητέρα και κόρη επέστρεψαν στην Ύδρα. Μετακόμισαν στις Σπέτσες 4 χρόνια αργότερα, όταν η μητέρα της παντρεύτηκε τον Δημήτριο Λαζάρου-Ορλώφ. Από την ένωση αυτή η Μπουμπουλίνα απέκτησε οκτώ ετεροθαλή αδέρφια.

Λασκαρίνα "Μπουμπουλίνα" Πινότση

Παντρεύτηκε δυο φορές, στην ηλικία των 17 με τον Σπετσιώτη Δημήτριο Γιάννουζα και στην ηλικία των 30 ετών με τον Σπετσιώτη πλοιοκτήτη και πλοίαρχο Δημήτριο Μπούμπουλη. Και οι δυο σκοτώθηκαν από Αλγερινούς πειρατές. Της άφησαν, ωστόσο, μια τεράστια περιουσία, την οποία ξόδεψε εξ ολοκλήρου για να αγοράσει καράβια και εξοπλισμό για την Ελληνική Επανάσταση.

Όταν η Μπουμπουλίνα έγινε χήρα για δεύτερη φορά, είχε έξι παιδιά: τρία από τον πρώτο της γάμο, τον Ιωάννη, τον Γεώργιο και τη Μαρία, και τρία από τον δεύτερο γάμο της: την Σκεύω, την Ελένη και τον Νικόλαο. Επίσης είχε και τεράστια περιουσία την οποία είχε κληρονομήσει από τους συζύγους της, έχοντας υπό την κατοχή της πλοία, γη και χρήματα (τα μετρητά που είχε κληρονομήσει από τον Μπούμπουλη ήταν πάνω από 300.000 τάλαρα. Κατάφερε να αυξήσει την περιουσία της με σωστή διαχείριση και εμπορικές δραστηριότητες.

Το ακρόπρωρο του πλοίου "Αγαμέμνων" της Μπουμπουλίνας με κυβερνήτη το γιο της Ιωάννη. Εθνικό Ιστορικό Μουσείο

Την ίδια περίοδο έρχεται σε ρήξη με τα παιδιά του δεύτερου συζύγου της από τον πρώτο του γάμο-τον Παντελή και τον Γιάννη- όταν διεκδικούν το μερίδιο από την πατρική περιουσία. Κατέφυγαν όχι σε τουρκικό δικαστήριο, ούτε στην εκκλησιαστική αρχή στην οποία υπάγονταν: στην μητρόπολη Ναυπλίου και Άργους, αλλά στο Οικουμενικό Πατριαρχείο για μεγαλύτερο κύρος. Εκείνο έκδωσε επιτίμιο, *ίνα η ρηθείσα Λασκαρίνα[...] φοβειθείσα[...] την αιώνιον κόλασιν [...] παύσεται πάσης διαστροφής και ματαίας προφασεως και μη φανερώση εις μέσον οσάπερ κατακρατεί άσπρα, ομολογίας, ρουχικά ή άλλα κινητά και ακίνητα πράγματα [...]*. Στη συνέχεια καταφεύγουν τα δύο αδέρφια στους προεστούς των Σπετσών, οι οποίοι περιορίζονται σε μια καταγραφή της περιουσίας της χωρίς όμως και να δίνουν λύση στην ενδοοικογενειακή διαφορά. Με το επιτίμιο και την έκθεση των προκρίτων καταφεύγουν τα δύο αδέρφια στη συνέχεια, στο Βουλευτικό, το οποίο δεν έλαβε θέση, εκτιμώντας το μέγεθος της προσφοράς της Μπουμπουλίνας στον Ελληνικό Αγώνα.

Η Μαντώ Μαυρογένους (Τεργέστη, 1796 – Πάρος, Ιούλιος 1840), ήταν Ελληνίδα αγωνίστρια της Ελληνικής επανάστασης του 1821. Για την συνολική της προσφορά στον αγώνα, τιμήθηκε με τον βαθμό της αντιστρατήγου

Καταγόταν από ελληνική οικογένεια της Ρουμανίας, η οποία έφυγε κρυφά, με την οικογένειά της, για την Ιταλία. Εγκαταστάθηκαν στην Τεργέστη και εκεί ο πατέρας της Νικόλαος ασχολήθηκε με το εμπόριο. Το 1796 η Μαντώ γεννήθηκε και λίγο καιρό πριν τη

Μεγάλη Επανάσταση μετακόμισε με τον Θείο της τον Παπα-Μαύρο στη Τήνο. Τον Απρίλη του 1821 έμαθε για την επανάσταση και έλαβε μέρος σε αυτή. Με την έναρξη της Επανάστασης, η Μαντώ πήγε στην Μύκονο και ξεσήκωσε τους κατοίκους εναντίον των Τούρκων. Με πλοία εξοπλισμένα με δικά της έξοδα, καταδίωξε διακόσιους Αλγερινούς που λυμαινόταν τις Κυκλάδες και αργότερα πολέμησε στη Κάρυστο, στη Φθιώτιδα και στη Λιβαδειά. Κάτοχος της γαλλικής γλώσσας, συνέταξε συγκινητική έκκληση προς τις γυναίκες της Γαλλίας, ζητώντας τη συμπαράστασή τους στον πληθυσμό της Ελλάδας. Για τον Αγώνα διέθεσε όλη της την περιουσία. Για τη συνολική δραστηριότητά της ο Ιωάννης Καποδίστριας της απένειμε -τιμή μοναδική σε γυναίκα- το αξίωμα του επίτιμου αντιστράτηγου και της παραχώρησε κεντρικό σπίτι στο Ναύπλιο. Επίσης εκτός από τη Γαλλική, μιλούσε άπταιστα την Ιταλική, αλλά και την Τουρκική γλώσσα.

Τη Μαντώ γνώρισε από κοντά ο Γάλλος Rybaud το 1821 και την περιγράφει σαν ευγενική προσωπικότητα με φλογερό πατριωτισμό. Συγκρίνοντάς την με τη Μπουμπουλίνα αναφέρει:

"Από τη μια μεριά [Μπουμπουλίνα] το θάρρος, σπάνιο σε γυναίκες, που συνοδεύεται όμως από τη θουλίμια για το κέρδος... Κι' από την άλλη [Μαντώ] η φιλοπατρία σε όλη της την καθαρότητα, χωρίς ίχνος ιδιοτέλειας, η απόλυτη αυτοθυσία, η πιο συγκινητική απρονοησία για το προσωπικό μέλλον.

Μου έλεγε η Μαντώ: Δεν με νοιάζει τι θα γίνω αν είναι να ελευθερωθεί η πατρίδα μου. Όταν θα έχω χρησιμοποιήσει όλα όσα μπορώ να διαθέσω για την ιερή υπόθεση της ελευθερίας, θα τρέξω στο στρατόπεδο των Ελλήνων για να τους ενθαρρύνω με την απόφασή μου να πεθάνω, αν χρειαστεί, για την ελευθερία".

Παρόμοια εντύπωση για τη Μαντώ σχημάτισε και ο Άγγλος Eduard Blaquire, ο οποίος προσθέτει ότι του έκανε εντύπωση η φιλοδοξία της να δει όλες τις τάξεις ενωμένες.

Δόμνα Βισβίζη(1784-1850) Γεννιέται στον Αίνο της Θράκης. Συμμετέχει ενεργά στην Ελληνική Επανάσταση παίρνοντας μέρος μαζί με τον άνδρα της, Χατζή Αντώνη Βισβίζη, στις θαλάσσιες επιχειρήσεις του Αγώνα στο Άγιο Όρος, στη Λέσβο και στη Σάμο. Με το θάνατο του άνδρα της, η Δόμνα Βισβίζη αναλαμβάνει η ίδια τη διοίκηση του πλοίου και συνεχίζει τη δράση της στην περιοχή της Εύβοιας. Εξοπλίζει και συντηρεί το πλοίο της «Καλομοίρα» με δικά της χρήματα για τρία χρόνια. Μετά το τέλος του Αγώνα, της παραχωρείται μία μικρή σύνταξη. Πεθαίνει στον Πειραιά. Πουλάκι πόθεν έρχεσαι; Πουλάκι αποκρίσου. Μην είδες και μην άκουσες για την κυρά Δομνίτσα την όμορφη, τη δυνατή, την αρχικαπετάνα, πούχει καράβι ατίμητο, το πρώτο μες στα πρώτα, καράβι γοργοτάξιδο, καράβι τιμημένο, καράβι που πολέμησε στις Ίμπρος το μπουγάζι». Ο Οδυσσέας Ανδρούτσος βεβαιώνει με έγγραφο του (Μάης 1822) πως η Δόμνα Βισβίζη έσωσε τους άνδρες του και τον ίδιο «δια της προμηθείας τροφίμων και πολεμοφοδίων, άνευ της οποίας ο στρατός του θα διελύετο».

Η Ελισάβετ Υψηλάντη, η μητέρα των Υψηλάντηδων, αποκαλούνταν «Πρωτομάνα των Φιλικών» έρχεται πρώτη να χρηματοδοτήσει τον αγώνα που προετοιμάζεται.

Στις 16/2/1821 στο αρχοντικό της συγκεντρώνονται οι Φιλικοί για να αποφασίσουν την στιγμή της εξεγέρσεως.

Η θική και υλική συμβολή της Υψηλάνταινας είναι τόσο, που ο Αλέξανδρος(Υψηλάντης) συγκινημένος λέει στους άλλους εταίρους:

«Γράψτε στο τέλος της διακήρυξης «φιλώ το χέρι της μητρός μου».

Σε αυτές τις γυναίκες και πλήθος άλλων γνωστών και αγνώστων τους αξίζει μια μόνο λέξη, Αθάνατες.

Από το e-prologos.gr

Η Μαντώ
Μαυρογένους

Δόμνα Βισβίζη

Ελισάβετ Υψηλάντη

Την συνδρομή ή οποιαδήποτε οικονομική ενίσχυση προς το Σωματείο "ΟΙ ΦΙΛΟΙ ΤΟΥ ΔΡΟΜΟΚΑΪΤΕΙΟΥ" μπορείτε να καταθέσετε στον παρακάτω λογαριασμό: Eurobank: Αρ.λογ. 00260064940200183718/IBAN:GR6902600640000940200183718

Ο ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΑΝΑΡΗΣ (1793-1877) ΚΑΙ ΤΑ ΗΡΩΙΚΑ ΤΟΥ ΚΑΤΟΡΘΩΜΑΤΑ

ΤΙΜΗΤΙΚΟ ΑΦΙΕΡΩΜΑ ΓΙΑ ΤΑ 200 ΧΡΟΝΙΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΘΝΕΓΕΡΣΙΑ

**Επιμέλεια - ερμηνευτική προσέγγιση
υπό Δρ. Φιλ. Μαρίας - Ελευθερίας Γ. Γιατράκου**

Το ισχυρότερο αμύντηριό μας στη ροή του χρόνου υπήρξε πάντοτε η μνήμη. Με την ευκαιρία του εορτασμού των διακοσίων χρόνων από την Εθνεγερσία, μας δίδεται η ευκαιρία να γνωρίσουμε καλύτερα την Ιστορία μας και να ανασυνθέσουμε τη εθνική μας μεγαλογραφία.

Μια μορφή που λάμπρυνε με το ήθος, την ευψυχία και τα ηρωικά του κατορθώματα τις σελίδες της Ιστορίας κατά τη διάρκεια της Επανάστασης και αργότερα συνέβαλε τα μέγιστα στην οργάνωση και διακυβέρνηση του ελεύθερου πλέον ελληνικού κράτους, υπήρξε ο Ψαριανός, Κωνσταντίνος Κανάρης. Ηγετική μορφή του '21, στρατιωτικός και πολιτικός από ναυτική οικογένεια των Ψαρών με ναυτική παράδοση. Ο πατέρας του διατέλεσε επανειλημμένα δημογέροντας των Ψαρών. Κι ο Κωνσταντίνος ακολούθησε από μικρός το ναυτικό επάγγελμα, ως μούτσος κατ' αρχήν στο βρίκι του θείου του Δημήτρη Μπουρέκα. Ολιγογράμματος λόγω ειδικών συνθηκών της εποχής, κατόρθωσε με τη φυσική του οξύνοια και εργατικότητα να γίνει πλοίαρχος¹.

Νυμφεύθηκε την Ψαριανή, Δέσποινα Μανιάτη από αρχοντική οικογένεια των Ψαρών. Απέκτησαν επτά παιδιά, έξι αγόρια τα οποία διέπρεψαν στον εθνικό, επιστημονικό, κοινωνικό στίβο και μια θυγατέρα που απέθανε σε νεαρή ηλικία. Ο Κανάρης γεύτηκε τον πόνο, αφού έχασε πέντε από τα παιδιά του, όταν ζούσε ακόμα.

Ο πιο ατρόμητος για τα περισσότερα ναυτικά του κατορθώματα Κανάρης βρισκόταν στην Οδησό, όταν εξερράγη η Επανάσταση του 1821 κι έσπευσε να ενταχθεί στον πολεμικό στόλο των Ψαρών, ως μπουρλοτιέρης. Εμπυχώθηκε από τον άθλο του γενναίου συμπατριώτη του Παπανικολή, στην Ερεσσό². Στις προσπάθειές του ενθαρρύνθηκε από τον εξάδελφο και συναθλητή Ιερομόναχο, Ιωσήφ Νικολάρα. Από την αρχή της Επανάστασης έδειξε δείγματα θάρρους και ηρωισμού συμβάλλοντας στην ανατίναξη ενός τουρκικού δικρότου, προκαλώντας τρόπον στον τουρκοαιγυπτιακό στόλο. Έλληνες και ξένοι έγραψαν γι' αυτόν κι ο Άγγλος ιστορικός Γκόρντον τον χαρακτήρισε ως τον πιο έξοχο εκπρόσωπο του ηρωισμού όλων των εποχών.³

Μετρίοφρων, συνετός, τολμηρός ο Κανάρης εκτελούσε γενναία, ήσυχα και ευπειθώς το καθήκον του κατά συνείδησιν.⁴ Σύμφωνα με τα απομνημονεύματά του, το πραγματικό του όνομα ήταν Κωνσταντής Νικολάου Σπηλιωτέας⁵. Πιθανώς το επώνυμο Κανάρης ετυμολογείται από τη λέξη καρνάγιο (ιταλικά carenagio = ναυπηγείο). Όταν τον ρωτούσαν για τα κατορθώματά του απαντούσε με απλότητα, δείχνοντας με το δάχτυλό του τον χάρτη των Ψαρών: «Αυτά είναι η ιστορία μου, γι' αυτά να γράψετε»⁶.

Η Χίος υπήρξε ανέκαθεν η «καλλίστη της εμπορίας, φιλεργίας και φιλομουσίας εστία»⁷. Η έκρηξη της Ελληνικής Επανάστασης ενθουσίασε τους Χίους, οι οποίοι είχαν φθάσει στο απόγειο της ακμής τους στις αρχές του 19^{ου} αιώνα. Δεν ήταν δυνατόν όμως να μείνουν επί πολύ απλοί θεατές του απελευθερωτικού αγώνα. Υποκινηθέντες από τον Αντώνιο Μπουρνιά, πρώην λοχαγό στο στρατό του Ναπολέοντα και από τον ηγέτη των Σαμίων, Λυκούργο Λογοθέτη, επαναστάτησαν. Η Χίος όμως ήταν αθωράκιστη και οι Σάμιοι παρακούσαντες της διαταγές του Δ. Υψηλάντη, και χωρίς να ενημερώσουν την κυβέρνηση και τα ναυτικά νησιά, εξήγειραν τους Χίους γεγονός που εξόργισε του Τούρκους εναντίον των Χίων υπερασπιστών, οι οποίοι πλήρωσαν ακριβώς της εξεγέρσεως το τίμημα. Ο άμαχος πληθυσμός σε τραγική κατάσταση ζητούσε σωτηρία στις οικίες των Προξένων, στα Προξενεία, στα Ψαρά και στις Κυκλάδες. Η νήσος παρεδόθη στο πυρ. Οι κάτοικοι της νήσου εσφαγιάστηκαν. Απαγχονίστηκε ο Μητροπολίτης Χίου, Πλάτων Φραγκάδης και η Χίος, ο «επίγειος παράδεισος» μετετράπη σε ερείπια. Η καταστροφή και οι σφαγές της Χίου συγκλόνισαν όλο τον πολιτισμένο κόσμο και έγιναν αφορμή να πυκνωθεί το υπέρ της Ελλάδος φιλελληνικό ρεύμα.⁸ Η τραγικότητα της καταστροφής και των σφαγών της Χίου, απασχόλησε την επιστήμη, συγκίνησε λογοτέχνες και ζωγράφους, κινητοποίησε την δημοσιογραφία χάριν ενημερώσεως της κοινής γνώμης.⁹ Οι Σάμιοι εγκατέλειψαν τους κατοίκους στο έλεος των Τούρκων. Ο Αμερικανός φιλέλληνας Τζώρτζ Τζάρβις μας δίνει μερικές εικόνες φρίκης, από τις πιο απάνθρωπες σφαγές της παγκόσμιας ιστορίας¹⁰.

Ο Σουλτάνος φρόντισε να συγκεντρωθεί στρατός, για τον αφανισμό των Χίων και οι Έλληνες αποφάσισαν να εκδικηθούν τους Τούρκους, αποφασισμένοι να καύσουν τον τουρκικό στόλο με τα πυρπολικά¹¹. Έγιναν αλληπάλληλα συμβούλια των ναυάρχων και της βουλής των Ψαρών για τον σκοπό αυτόν. Πληροφορίες μας δίνει και ο Γάλλος Φιλέλλην Jourdain, στα απομνημονεύματά του¹².

Η Διοίκηση δίνει εντολή στις κοινότητες Σαλαμίνας, Μεγάρων, Κοινδούρων καθώς επίσης Περαχώρας και Βιλίων να ετοιμάσουν υλικά για την ανάφλεξη με πυρπόληση της τουρκικής ναυαρχίδας και ανετέθη στον σεμνό και αφανή ηρωικό Κωνσταντίνο Κανάρη η πυρπόληση της τουρκικής ναυαρχίδας και στον Ανδρέα Πιπίνο πυρπόληση της τουρκικής υποναυαρχίδας.¹³ Ο Κανάρης και οι σύντροφοί του μετέβησαν στον Ιερό Ναό Αγίου Νικολάου Ψαρών, προσευχήθηκαν γονατιστοί, επιζητώντας τη βοήθεια του Θεού, συμμετείχαν στη Θεία Λειτουργία ευλαβώς και κοινωνήσαν των Αχράντων Μυστηρίων από τον γενναίο εθνεγέρτη Πατριάρχη Αλεξανδρείας Θεόφιλο τον Β'. Ο ατρόμητος μπουρλοτιέρης Κανάρης μετά το κατόρθωμά έλεγε: «Μια δύναμις θεϊκή γέμισε την καρδιά μου από τη λειτουργία εκείνη, δύναμις που με έκαμε γίγαντα και μου έλεγε: Κωνσταντή θα πεθάνεις για την Ελλάδα».¹⁴ Ο Κανάρης και ο Πιπίνος άναψαν από μια μεγάλη λαμπάδα στην εικόνα του Αγίου Νικολάου και της Αγίας Τριάδας και εδέοντο γονυπετείς στον Ύψιστο να τους οδηγήσει στον ιερόν αγώνα. Πομπή σχηματίστηκε από τον Άγιο Νικόλαο με προεξάρχοντα τον Πατριάρχη Αλεξανδρείας κι ακολουθούσαν ναύαρχοι, πλοίαρχοι, βουλευτές κ.ά. Ο Πατριάρχης ετέλεσε αγιασμό, ηγίασε τα πυρπολικά, διέταξε να κάμουν πανιά», με δακρυσμένους οφθαλμούς, εν ονόματι του Θεού, και ευχήθηκε αισίαν έκβαση του τολμηρού επιχειρήματος.¹⁵

Οι μπουρλοτιέρηδες ύψωσαν αυστριακές σημαίες για να εξαπατήσουν πιθανά εχθρικά πλοία και μετά από πολλούς ελιγμούς και τεχνάσματα κατευθύνθηκαν προς τη Χίο. Οι Τούρκοι διασκέδαζαν ανυποψίαστοι γιορτάζοντας το Μπαϊράμι. Ο Πιπίνος προσπάθησε να προ-

σκολλήσει το πυρπολικό στην υποναυαρχίδα, ανεπιτυχώς, αλλά αυτή καταστράφηκε από τις φλόγες, ώστε απέβη απόλεμος, όπως μαρτυρεί ο Jourdain. Ο spectateur Oriental το επιβεβαιώνει. [16 έως 20 Ιουνίου 1822]¹⁶.

Ο Τούρκος ιστοριογράφος Αχμέτ Δζεβδεδ Πασάς, ο οποίος έγραψε την ιστορία της Τουρκίας για τα έτη 1773-1826 σε 12 τόμους, σχετικά με τα γεγονότα της Ελληνικής Επανάστασης μέχρι της καταστροφής του σώματος των γενίτσαρων (1826) αναφέρεται και στα σχετικά της ανατίναξης της τουρκικής ναυαρχίδας υπό του Κανάρη¹⁷. Η στιγμή της επίθεσης για τον έμπειρο Κανάρη ήταν η ευνοϊκότερη. Η ναυαρχίδα του Καρά Αλή, τρίκροτο 84 πολυβόλων, λαμπρά στολισμένη και φωταγωγημένη για τον εορτασμό του Μπαϊραμιού. Ο Κανάρης πλησίασε με ψυχραιμία και ηρωισμό. Εισήγαγε τον πρόβολο ίσια στην ανοικτή κανονιοθυρίδα και την προσέδεσε ασφαλώς στην επωτίδα, ανάβοντας τη θρυαλλίδα. Το πυρ μετεδόθη τάχιστα, το πυρ μετεδόθη στην πυριτιδαποθήκη και με τρομερή έκρηξη ανατινάχθηκε η ναυαρχίδα. Φλεγόμενος ιστός εκτύπησε τον Καρά Αλή στην κεφαλήν, ο οποίος συντόμως εξέπνευσε και ετάφη εντός του φρουρίου, όπου μέχρι σήμερα διακρίνεται ο τάφος του με τουρκική επιγραφή.¹⁸ Συνολικά έχασαν τη ζωή τους περίπου 3000 άτομα, που βρίσκονταν στη ναυαρχίδα μαζί με κάποιους αλυσσοδεμένους στο αμπάρι σκλάβους που περίμεναν την εκτέλεσή τους.

Όπως γράφει ο Τούρκος ιστοριογράφος Δζεβδετ, τα πληρώματα ολόκληρου του τουρκικού στόλου θορυβήθηκαν, ορίσθηκε νέος αντιναυαρχεύων και νέος αρχιναύαρχος από τον Σουλτάνο.

Το κατόρθωμα του Κανάρη υπήρξε μοναδικό στην ελληνική Ιστορία. Το θαύμασαν σε ολόκληρο τον κόσμο και σχολιάσθηκε με διθυραμβικά λόγια. Σπουδαίες ειδήσεις για την πυρπόληση της τουρκικής ναυαρχίδας μας δίνει στο υπέροχο βιβλίο του «Ο Έλληνας εξόριστος», ο Χριστόφορος Πλάτωνος Καστάνης, που έζησε τα γεγονότα ως χιωτόπουλο, σε ηλικία οκτώ ετών και κατέγραψε τα ενθυμήματά του ως ώριμος λόγιος άνδρας.¹⁹ Οι νικητές πυρπολητές με το πλοίο του Ζάκκα επέστρεψαν στα Ψαρά²⁰. Η υποδοχή που τους επιφυλάχθηκε ήταν θριαμβευτική και συγκινητική. Κατευθύνθηκαν στον ιερό ναό του Αγίου Νικολάου Ψαρών. Ο γενναίος ήρωας Κανάρης με δάκρυα στα μάτια προσκύνησε την εικόνα της Παναγίας και τον Άγιο Νικόλαο και μετέλαβε των Αχράντων Μυστηρίων με φόβο Θεού, από τα χέρια του Επισκόπου Μυρίνης, Σωφρονίου. Όπως παιάνισε ο Γ. Δροσίνης σε στίχους του, «... το χέρι που άτρομο έσπειρε τον θάνατο / με το δαυλό το φοβερό το χέρι / τώρα ταπεινωμένο και τρεμάμενο / στην Παναγιά ανάφτει εν' αγιονέρι».

Μεγάλοι ποιητές απαθανάτισαν στα ποιήματά τους την πυρπόληση της τουρκικής ναυαρχίδας υπό του Κανάρη. Ο Κανάρης έχει και πολλούς άλλους ναυτικούς άθλους και πυρπολήσεις εχθρικού στόλου στο ενεργητικό του. Με τη σωφροσύνη και το ήθος το ανήλθε στα υψηλότερα αξιώματα της πολιτείας μετά την απελευθέρωση. Έφθασε στον βαθμό του ναυάρχου. Έγινε γερουσιαστής, υπουργός, κατ' επανάληψη πρωθυπουργός και Αντιβασιλέας. Έλαβε κι άλλες υψηλές τιμητικές θέσεις και του ανατέθηκαν κι άλλες υπεύθυνες και τιμητικές αποστολές. Σεμνός, ευσεβής χριστιανός, φιλακόλουθος, με μυστηριακή ζωή, αφανής, ταπεινός και πράος. Δεν εκαυχάτο για προσωπικά κατορθώματα, δεν μίλαγε για λογαριασμό του εαυτού του, αλλά χρησιμοποιούσε για τα κατορθώματά του το πρώτο πρόσωπο πληθυντικού αριθμού, μιλώντας για λογαριασμό των Ελλήνων γενικά.

Πέθανε επί των επάλξεων της πολιτικής στις 2 Σεπτεμβρίου 1877, και κηδεύτηκε στο Α' Νεκροταφείο Αθηνών, όπου βρίσκεται ο τάφος του και της συζύγου του.

Στο Μουσείο της Ιστορικής και Εθνολογικής Εταιρείας της Ελλάδος μέσα σε ασημένια λήκυθο φυλάσσεται η καρδιά του με την επιγραφή «Χαίρε καρδιά ναυάρχου Κανάρη».

Μια τέτοια αγνή, ηρωική καρδιά συνέβαλε τα μέγιστα στην ελευθερία μας.

Υποκλινόμαστε με ευγνωμοσύνη, συγκίνηση και σεβασμό μπροστά σε μια τόσο μεγαλειώδη, ενάρετη, ηρωική μορφή.

¹ Αρχιμανδρίτης, Ιωακείμ Αρχοντός, Ο ιστορικός ναός του Αγίου Νικολάου Ψαρών, Αθήνα 2007, σ.460 – Κων/νος Κανάρης, <https://sansimera.gr/biographies>, ο.π., 4.461

² Ίδιος, ο.π., σ.461

³ <https://www.sansimera.gr/biographies/341>

⁴ Samuel Howe, An historical sketch of the Greek revolution, New York 1825, σ.103 κ.σ., 106κ.σ.

⁵ Δημήτριος Γατόπουλος, Τα απομνημονεύματα του Κανάρη, 1837.

⁶ Δημήτριος Φωτιάδης, Κανάρης, Αθήνα, 1988, Ζαχαρόπουλος, 10^η έκδοση, σ.18

⁷ Κ. Οικονόμου, Λόγος περί προσευχής, σ. 182 (εν τη συλλογή των εκκλησιαστικών αυτού λόγων).

⁸ Μ. Γιατράκου, Αναλυτική Βιβλιογραφία περί της Επανάστασης και καταστροφής της Χίου (1822), Αθήνα 1978. Ανάτυπον εκ του εικοστού πρώτου τόμου του Δελτίου της Ιστορικής και Εθνολογικής Εταιρείας της Ελλάδος, σ. 4,5.

⁹ Ίδια, ο.π., σ.3

¹⁰ Νίκος Γιαννόπουλος, Η πυρπόληση της Τουρκικής Ναυαρχίδας, σ.10 κ.ε..

¹¹ Π. Μ. Κοντογιάννης, Η πυρπόλησις της τουρκικής ναυαρχίδας υπό τον Κανάρη εν Χίω, εν Αθήναις 1925, Τύποις Π.Α. Σακελλαρίου, σ. 39.

¹² Jourdain (Πλοίαρχου), Memoires historiques et militaires sur les evements de la Grece depuis 1822 Jusque an combat de Navarin, Paris, 1828, σ. 67

¹³ Ν. Γιαννόπουλος, ο.π., σ. 11,12

¹⁴ Αρχιμανδρίτης, Ιωακείμ Αρχοντός, ο.π., σ. 389. – Ιωακείμ Χανιώτης, Η Χίος του 1822, σ. 253, Αθήναι 1973. – Πλοίαρχου Jourdain, ο.π.

¹⁵ Αρχιμανδρίτης Ιωακείμ Αρχοντός, ο.π., σ. 39, όπου υποσημείωση 393

¹⁶ Π.Μ. Κοντογιάννης, ο.π., σ.30

¹⁷ Θ. Σαδικάκης, Η ανατίναξη της τουρκικής ναυαρχίδας, υπό του Κανάρη, κατά τας τουρκικές πηγάς «Χιακή Επιθεώρηση», τεύχος 10, 1966. σ.26 κατά μετάφρασιν Ν. Μοσχόπουλου, Ιστορία της Ελληνικής Επανάστασης κατά τους Τούρκους ιστοριογράφους,

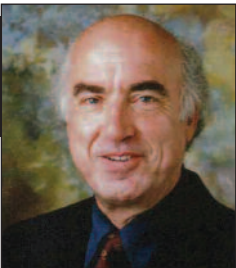
¹⁸ Π.Μ. Κοντογιάννης, ο.π., σ.32, όπου υποσημείωση 1

¹⁹ Χριστόφορος Πλ. Καστάνης, Ο Έλληνας Εξόριστος, Μετάφραση Χρήστου Γεωργίου Γιατράκου, Β' έκδοση, «Άλφα-Πι», Παλνός, Χίος 2021, σ. 80, 81, 82.

²⁰ Αρχιμ. Ιωακείμ Αρχοντός, ο.π., σ.390, 391

Ο βίος και το μαρτύριο του ΑΓΙΟΥ ΙΣΙΔΩΡΟΥ

Του Ισιδώρου Ιωαν. Πρωίου Φιλολόγου
Προέδρου του Ψ.Ν.Α. «Δρομοκαΐτειο»

Μια από τις φωτεινές μορφές που σελαγίζουν στο χριστιανικό στερέωμα, ένας από τους γενναίους αγωνιστές της κατήχησης και του θριάμβου της χριστιανικής πίστης, που κοσμεί τις σελίδες της Εκκλησιαστικής Ιστορίας, είναι ο πρωτομάρτυρας της Χίου και προστάτης της, ο Άγιος Ισίδωρος, που τη μνήμη του εορτάζει η Εκκλησία τη 14η Μαΐου.

Ο Άγιος Ισίδωρος είναι γνωστός σε ολόκληρη τη Χριστιανοσύνη Ανατολής και Δύσης. Και τον τιμούν και του απονέμουν τον σεβασμό, την αγάπη και τη λατρεία τους όχι μόνο οι Ορθόδοξοι αλλά και οι Ρωμαιοκαθολικοί. Όμως με ιδιαίτερη αγάπη και τιμή τον περιβάλλουν οι Χιώτες, όχι μόνο αυτοί που κατοικούν στο νησί, αλλά και εμείς οι ξενιτεμένοι, διότι ο Άγιος Ισίδωρος είναι ο δικός μας Άγιος, ο πρωτομάρτυρας του τόπου μας, ο προστάτης του νησιού μας.

Πρώτος αυτός, από ό,τι γνωρίζουμε από την Εκκλησιαστική Ιστορία, προσέφερε με αυταπά- νηση τον εαυτό του στον βωμό της Πίστης και καθαγίασε με το αίμα του τα χώματα της Χίου. Και μετά από εκείνον ακολούθησαν και πολλοί άλλοι τον ίδιο ηρωικό δρόμο του μαρτυρίου και της θυσίας, στον ίδιο τόπο, για τον ίδιο σκοπό.

Στις γραμμές της αφήγησης του μαρτυρίου του Αγίου Ισιδώρου διαλάμπουν, η ακατάβλητη δύναμη της πίστης, η αδιασάλευτη σταθερότητα της ομολογίας, η ανεξάντλητη υπομονή στα βα- σανιστήρια και ο απαρámυλλος ηρωισμός στην αντιμετώπιση του θανάτου.

Η αφήγηση για τη ζωή και το μαρτύριο του Αγίου που ακολουθεί, βασίζεται στις μαρτυρίες παλαιών συναξαριστών.

Στις αρχές του 3ου μ.Χ. αιώνα γεννήθηκε ο Άγιος Ισίδωρος στην Αλεξάνδρεια. Νέος κατα- τάχθηκε στον στρατό του αυτοκράτορα της Ρώμης. Ταυτόχρονα όμως γνώρισε την αλήθεια της χριστιανικής πίστης και γοητεύθηκε από τη λάμψη της. Από τότε έταξε τον εαυτό του στη στρατιά των οπαδών του Χριστού. Ως ρωμαίος στρατιώτης υπηρετούσε τον επίγειο άρχοντα και πει- θαρχούσε στις προσταγές του ως χριστιανός όμως λάτρευε τον άρχοντα του ουρανού και εφάρ- μοζε τις εντολές του. Και ήταν άριστος ο Ισίδωρος και ως στρατιώτης της Ρώμης και ως αγωνιστής της «Βασιλείας του Θεού». Ήλθε όμως η εποχή που οι περιστάσεις τού ζήτησαν να κάνει μια μεγάλη εκλογή. Να διαλέξει ανάμεσα στους δύο αρχηγούς του: τον επίγειο και τον επουράνιο.

Βασίλευε τότε στη Ρώμη ο αυτοκράτορας Δέκιος, ένας από τους πιο φανατικούς και πιο απη- νείς διώκτες του Χριστιανισμού, γιατί θεωρούσε τους χριστιανούς εχθρούς της πολιτείας και αίτιους της διαφθοράς. Εξαπέλυσε λοιπόν φοβερό διωγμό εναντίον των χριστιανών σε ολό- κληρη την απέραντη ρωμαϊκή αυτοκρατορία. Πίστευε ο δυστυχής, όπως και πολλοί άλλοι δια μέσου των αιώνων, ότι θα μπορούσε να συντρίψει και να εξαφανίσει την Εκκλησία του Χριστού πνίγοντάς την στο αίμα. Χιλιάδες χριστιανοί οδηγούνταν στα βασανιστήρια και θανατώνονταν.

Την άνοιξη του έτους 250 μ.Χ. μια μοίρα του Ρωμαϊκού στόλου, αρχηγός της οποίας ήταν κά- ποιος που ονομαζόταν Νουμέριος, αγκυροβόλησε στα νερά της Χίου.

Ένας από τους στρατιώτες των πλοίων αυτών ήταν και ο Ισίδωρος, που ξεχώριζε για την αρετή και τη ρώμη του. Ένας εκατόνταρχος, όμως, που λεγόταν Ιούλιος, τον φθονούσε και τον κατηγορήσε στον Νουμέριο ως χριστιανό.

Ύστερα από λίγο αλυσοδεμένος ο Ισίδωρος οδηγήθηκε μπροστά στον αρχηγό του στόλου με τη φοβερή κατηγορία της εσχάτης προδοσίας εναντίον του αυτοκράτορα και των θεών του ρω- μαϊκού πανθέου. Και άρχισε τότε η τόσο συνηθισμένη διαδικασία για τους μάρτυρες του Χρι- στού, τους «αγομένους επί Βασιλείς και ηγεμόνας». Στις ερωτήσεις του Νουμερίου ο γενναίος στρατιώτης απαντά, με παρρησία και τόλμη, ότι πιστεύει στον Χριστό. Με την ομολογία της πίστης του έκανε ήδη τη μεγάλη εκλογή. Προτίμησε να μείνει στρατιώτης του Χριστού συμμορφούμε- νος προς το θέλημά Του. «Πας ος αν ομολογήσῃ εν εμοί έμπροσθεν των ανθρώπων, και ο Υιός του ανθρώπου ομολογήσῃ εν αυτώ έμπροσθεν των αγγέλων του Θεού» (Λουκ. 12,8).

Έξαλλος, ύστερα από την ομολογία του Ισιδώρου, ο Νουμέριος δίνει εντολή να τον υποβάλουν σε φρικτά βασανιστήρια. Τον δένουν σε τέσσερεις πασσάλους και τον δέρνουν αλύπητα με μα- στίγια και τον κλειδώνουν αιμόφυρτο και καταπληγωμένο, δεμένο με βαριές αλυσίδες σε κα- τασκότεινη φυλακή του ρωμαϊκού στρατοπέδου, που βρισκόταν στην περιοχή Τάλλαρος, ανατολικά, κοντά στη θάλασσα. Εκείνος, όμως, παραμένει ακλόνητος και με γιγαντωμένη την πίστη του στον Χριστό.

Όταν πληροφορήθηκε ο πατέρας του – φανατικός ειδωλολάτρης – τα γεγονότα που αφορού- σαν τον γιο του, ήλθε στη Χίο και προσπάθησε με κάθε τρόπο να πείσει τον Ισίδωρο να αρνηθεί τον Χριστό και να επανέλθει στην πίστη των προγονικών θεών. Εκείνος, όμως, πιστός στην αρχή «πειθαρχείν δει θεώ μάλλον ή ανθρώποις» απάντησε με ένα «Οχι» ηχηρό.

Όταν ο πατέρας διαπίστωσε ότι ήταν αδύνατο να μεταπείσει τον γιο του, είπε στον Νουμέριο να ακολουθήσει τις διαταγές του αυτοκράτορα, οι οποίες προέβλεπαν την καταδίκη σε θάνατο.

Άρχισαν πάλι να τον μαστιγώνουν και τελικά τον έδεσαν πίσω από ένα μανιασμένο άλογο που τον έσυρε από την πόλη μέχρι την περιοχή που βρίσκεται ανατολικά και σε μικρή απόσταση από το χωριό Νεχώρι. Σε ένα σημείο της περιοχής αυτής το άλογο σταμάτησε και ο Ισίδωρος σηκώθηκε και στάθηκε όρθιος. Αμέσως ο εκατόνταρχος διέταξε να τον αποκεφαλίσουν και το κεφάλι του Αγίου κύλησε στο χώμα. Η γενναία και ολόλευκη ψυχή του πέταξε στον ουρανό και εντάχθηκε στο νέφος των μαρτύρων.

Στο σημείο αυτό έχει κτισθεί απέρριτος ναΐσκος αφιερωμένος στη μνήμη του Αγίου. Θεωρούμε σκόπιμο στο σημείο αυτό της αφήγησης του μαρτυρίου να παρενθέσουμε μερικές χρήσιμες πληροφορίες.

Από την Εκκλησιαστική Ιστορία των πρώτων αιώνων γνωρίζουμε ότι ήδη από τα μέσα του 2ου μ.Χ. αιώνα άρχισε η απονομή μεγάλης τιμής προς τα ιερά λείψανα των μαρτύρων από μέ- ρους των χριστιανών, η οποία συνδέεται με τις «Συνάξεις» γύρω από τους μαρτυρικούς τά- φους. Τα βασανισμένα νεκρά σώματα των ηρώων της Πίστης θεωρούνταν, σύμφωνα με την έκφραση αρχαίου μαρτυρολογίου «τιμιώτερα λίθων πολυτελών και δοκιμώτερα υπέρ χρυ- σίον». Οι χριστιανοί έκαναν το παν, για να τα πάρουν από τα χέρια των δημίων και να τα εντα- φιάσουν ευλαβικά σε ορισμένο τόπο. Και κάθε χρόνο, την επέτειο της μνήμης κάθε μάρτυρα, συγκεντρώνονταν σ' αυτόν τον τόπο, έκαναν τελετή επάνω στον τάφο του μάρτυρα, διάβαζαν την ιστορία της άθλησής του και τέλος έτρωγαν όλοι μαζί σε κοινά δείπνα. Σε αυτές τις τελετές βρίσκονται οι ρίζες των σύγχρονων πανηγυριών στις εορτές των Αγίων.

Ο Νουμέριος ίσως να γνώριζε αυτή την αγάπη και την τιμή των οπαδών του Χριστού στα σεπτά λείψανα των Αγίων και δεν ήθελε να δώσει μια τόσο μεγάλη χαρά στους χριστιανούς της Χίου. Γι' αυτό διέταξε να ριφθεί σ' ένα λαγκάδι το σώμα του Αγίου, για να το κατασπαράξουν τα όρνεα.

Κανείς δεν επιτρεπόταν να πλησιάσει τον τόπο, στον οποίο είχε ριφθεί το ιερό λείψανο. Όποιος παρέβαινε τη διαταγή του τυράννου θα του επιβαλόταν η ποινή του θανάτου.

Πάνοπλοι φρουροί πήραν θέση γύρω από το μαρτυρικό σώμα και στέκονταν ημέρα και νύκτα άγρυπνοι. Κάποτε κουράστηκαν οι φρουροί και ο ύπνος έκλεισε τα μάτια τους. Βρήκε τότε, ως άλλη Αντιγόνη της αρχαίας ελληνικής τραγωδίας, την ευκαιρία η Μ υ ρ ό η, μια σεμνή και ενάρετη παρθένη, που είχε καταφύγει μαζί με τη μητέρα της στη Χίο, προερχόμενη από τη Σμύρνη, για να σωθεί από τον σκληρό διωγμό των χριστιανών, να πάρει, μαζί με δύο υπηρέτριές της, το σεπτό λείψανο του Αγίου, το οποίο, αφού άλειψε με μύρα, έθαψε, με όλες τις τιμές, σε επίσημο τάφο.

Ανήμερο θηρίο έγινε ο Νουμέριος, όταν πληροφορήθηκε την κλοπή του λειψάνου. Η οργή του ξέσπασε στους φρουρούς. Τους έδεσε με αλυσίδες. Τους όρισε προθεσμία, Και έτσι αλυ- σοδεμένους τους έστειλε να ψάχνουν, για να βρουν τον δράστη αυτής της θεάρεστης κλοπής, με τη ρητή δήλωση ότι θα αποκεφαλιστούν, εάν επιστρέψουν άπρακτοι μετά την εκπονή της προθεσμίας.

Ύριζαν κατφεείς και καταντροπιασμένοι οι στρατιώτες, και ερευνούσαν γεμάτοι αγωνία για τη ζωή τους. Και ήταν αυτή η έρευνα ταυτόχρονα και διαπόμπευση γι' αυτούς, έτσι όπως κρέ- μονταν οι αλυσίδες από τον τράχηλο, τα χέρια και τα πόδια τους.

Έτυχε κάποια μέρα να περάσουν κάτω από το σπίτι της Μυρόπης. Τους είδε εκείνη από το παράθυρο και ράγισε η καρδιά της. Εμφορούμενη από γνήσια χριστιανική αγάπη, που επεκτεί- νεται το ίδιο φλογερή μέχρι και τους εχθρούς, παίρνει τη μεγάλη απόφαση να θυσιαστεί η ίδια, για να σωθούν οι στρατιώτες. Βγαίνει τότε αμέσως από το σπίτι της και πλησιάζει τους αλυσο- δεμένους φρουρούς. Με γενναιότητα ομολογεί την πράξη της και παραδίδεται.

Ύστερα από λίγο χρόνο, μπροστά στον ηγεμόνα, οι ίδιες αλυσίδες, που έδεναν προηγουμένως τους στρατιώτες, τυλίγονται στο σώμα της. Και αρχίζει η βασανιστική ανάκριση.

Άκαμπτη παραμένει η σεμνή παρθένος στην πίστη της στον Χριστό. Ακμαίο και αδούλωτο είναι το φρόνημά της. Άφθαστο το ψυχικό μεγαλείο της και απαρámυλλος ο ηρωισμός της. Η πύρινη ομολογία της χριστιανικής αλήθειας και η μαρτυρία για τον Ιησού αφήνουν κατάπληκτο τον Νουμέριο και επισφραγίζουν την ομολογία της ηρωικής Μυρόπης. Και αμέσως αρχίζουν τα βασανιστήρια. Τη δέρνουν με ραβδιά. Τη σέρνουν από τις μακριές πλεξούδες των μαλλιών της, ενώ ταυτόχρονα συνεχίζουν τους ραβδισμούς που καταξεσχίζουν τις σάρκες της. Μισο- πεθαμένη τέλος από τα βασανιστήρια τη ρίχνουν στη φυλακή. Μετά τα μεσάνυχτα η Μυρόπη άφησε την ψυχή της στα χέρια του Θεού. Την ίδια στιγμή γέμισε η φυλακή από άρρητη ευωδία.

Οι χριστιανοί της Χίου, μετά τον θάνατο και της Μυρόπης, πήραν το ιερό σκήνωμά της και το ενταφίασαν δίπλα στον τάφο του Αγίου Ισιδώρου. Δύο φορές τον χρόνο μαζεύονταν γύρω από τους τάφους των Αγίων και τιμούσαν τη μνήμη τους, τη 14η Μαΐου, επέτειο του μαρτυρίου του Ισιδώρου, και τη 2η Δεκεμβρίου, επέτειο του μαρτυρίου της Μυρόπης.

Αργότερα, όταν παρήλθαν οι χαλεποί αιώνες των διωγμών και οι χριστιανοί, χάρη στον Μέγα Κωνσταντίνο (313 μ.Χ.), μπορούσαν ελεύθεροι να λατρεύουν τον Θεό και να τιμούν τους Αγίους τους, έκτισαν μεγαλοπρεπή Βασιλική επάνω από τους μαρτυρικούς τάφους. Η πρώτη χτίστηκε τον 5ο αιώνα, όταν αυτοκράτορας του Βυζαντίου ήταν ο Μαρκιανός (450μ.Χ. – 457μ.Χ.). Αργό- τερα, τον 7ο αιώνα ο αυτοκράτορας Κωνσταντίνος 4ος ο Πωγωνάτος (668 μ.Χ. – 685 μ.Χ.), σύμ- φωνα με την παράδοση, ανήγειρε νέα, πιο λαμπρή Βασιλική, που σώζονται μέχρι σήμερα λείψανά της (περίφημα μωσαϊκά στο δάπεδο και καλλιμάρμαρες κολόνες). Σώζονται ακόμη λίγα σκαλοπάτια κάτω από το δάπεδο και η κρύπτη, όπου βρίσκονται οι σεπτοί τάφοι των μαρ- τύρων, δυστυχώς σήμερα κενοί. Τα ερείπια του ναού και η κρύπτη, βρίσκονται νοτιοδυτικά του Σκυλίτσειου Νοσοκομείου σε απόσταση λίγων εκατοντάδων μέτρων απ' αυτό.

Για την τύχη του λειψάνου της Αγίας Μυρόπης δεν υπάρχουν σαφείς πληροφορίες. Για το λείψανο όμως του Αγίου Ισιδώρου γνωρίζουμε ότι το 1125 ο τότε Δόγης της Βενετίας Δομήνικος Μικέλης ενήργησε πειρατική επιδρομή στη Χίο, εξανδραποδισε πολλούς από τους κατοίκους της και άρπαξε το θαυματουργό λείψανο του Αγίου Ισιδώρου, το οποίο μετέφερε στη Βενετία και το τοποθέτησε στον περικαλλή ναό του Αγίου Μάρκου. Δύο αιώνες βραδύτερα, το 1343, ο Δόγης Ανδρέας Δάνδολος έδωσε εντολή να τοποθετηθεί το λείψανο μέσα σε πολυτελή μαρμά- ρινη σαρκοφάγο και να αποθησαυριστεί σε ειδικό παρεκκλήσιο του ναού, το οποίο τιμάται με το όνομα του Αγίου. Το παρεκκλήσιο διακοσμήθηκε με περίφημες ψηφιδωτές παραστάσεις που έχουν ως θέμα τους το μαρτύριο του Αγίου Ισιδώρου, τον ενταφιασμό του λειψάνου του και τη μεταφορά του στη Βενετία με τη ναυαρχίδα του Δόγη.

Ο διακαής ιερός πόθος, που από τότε φλόγιζε τις καρδιές των πιστών χριστιανών της Χίου, να δουν το σεπτό σκήνωμα του Αγίου Ισιδώρου στον τόπο του μαρτυρίου του, τον οποίο κα- θαγίασε με το μαρτυρικό αίμα του, βρήκε την εκπλήρωσή του από τη Ρωμαιοκαθολική Εκ- κλησία.

Στα μέσα της δεκαετίας του 1960, ύστερα από πολλές διαβουλεύσεις, μεταξύ της Τοπικής Εκ- κλησίας, με Τοποτηρητή της Μητρόπολης Χίου τον Μητροπολίτη Μυτιλήνης Ιάκωβο Κλεομβρό- του, και του Πατριάρχη της Βενετίας Καρδινάλιου GionaniUrbani (Τζιοβάνι Ουρμπάνι) αποφασίστηκε η μετακομιδή μέρους του λειψάνου του Αγίου Ισιδώρου από τη Βενετία στη Χίο. Το σεπτό λείψανο ταξίδεψε από τη Βενετία στον Πειραιά με το κρουαζιερόπλοιο «Ρεγγίνα», που διέθεσε η εταιρεία Χανδρή, και τοποθετήθηκε στον ιερό ναό του Αγίου Σπυρίδωνα για προσκύ- νημα. Μετά από τρεις μέρες, με το αντιτορπιλικό «Πάνθηρ» μετακομίσθηκε στη Χίο.

Η υποδοχή του ιερού λειψάνου του αγίου ενδόξου μεγαλομάρτυρος Ισιδώρου στο νησί του μαρτυρίου του έγινε τη 18η Ιουνίου 1967, ημέρα Κυριακή της Πεντηκοστής, με θρησκευτικό συναγερμό και λαμπρές εορταστικές εκδηλώσεις.

Ο λαός με τη γόνιμη και δημιουργική φαντασία του έχει συνδέσει το σκίνο με τον Άγιο της Χίου, τον Άγιο Ισίδωρο, και έχει πλάσει διάφορους θρύλους.

Υπάρχει μια παλιά παράδοση στο νησί που λέει ότι από τους θρόμβους του ιδρώτα και τα δά- κρυα του Αγίου, εκεί όπου τον έσερνε το άλογο, φύτρωσαν δέντρα που δακρύζουν και ιδρώνουν και μοσχοβολούν μέχρι σήμερα. Είναι τα μαστιχόδεντρα, που από τον κορμό και τα κλαδιά τους σταλάζει πράγματι σαν δάκρυ το μαστίχι και πέφτει ανάλαφρα στη γη. Και λένε πως το μαστίχι είναι τα δάκρυα του Αγίου Ισιδώρου.

Μια άλλη παράδοση, που υπάρχει στο Πυργί, είναι η ακόλουθη: «Ο Άγιος Ισίδωρος ήταν κα- ταδικωκόμενος από τους Χριστιανομάχους. Ο πατέρας του ήταν στην υπηρεσία ενός αυτοκρά- τορα, ίσως στην Αφρική, και ήταν και ο ίδιος εναντίον του γιου του. Για να προστατευτεί ο Άγιος πήγε και κάθισε κάτω από ένα δέντρο που είχε πολύ χαμηλά κλαδιά. Όταν τον ανακάλυψαν οι Χριστιανομάχοι τον σκότωσαν και τον διαμέλισαν. Με τα χτυπήματα πλήγωσαν και τον κορμό του δέντρου. Κι αυτό το δέντρο έχυσε δάκρυα. Τα δάκρυα είχαν μια θαυμάσια μυρωδιά και ήταν κρυστάλλινα, εντελώς διαφανή. Έλεγαν λοιπόν τότε οι άνθρωποι πώς να τα ονομάσουμε άραγε, διότι είχαμε την τύχη να τα ανακαλύψουμε. Εμάς τύχη, μας τύχη, μαστίχι».

Ο Άγιος Ισίδωρος, με την αδιασάλευτη ομολογία της πίστης του και το ιδιαίτερα οδυνηρό μαρ- τύριό του, θεμελίωσε τη χριστιανική κοινότητα της Χίου, και με το τίμιο αίμα του, που καθαγίασε τη χιακή γη, αρδεύει έκτοτε και δυναμώνει ασέντως τις ψυχές των πιστών.

Δύο μήνες μετά, πριν 200 χρόνια*

Ομοτίμου καθηγητού ΕΚΠΑ, Λαυρεντίου Γ. Δελλασσούδα Ειδικού Γραμματέως Φιλολογικού Συλλόγου Παρνασσός

Ο συνορτασμός τής 25ης Μαρτίου

Πολυσήμαντος και πολυδύναμος οφεινός συνορτασμός τής 25ης Μαρτίουκαι πολλάπλα τα μηνύματά του, διότι σηματοδοτήσετόσο την επίσημη έναρξη του επετειακού εορτασμούτων 200 χρόνων από την Εθνεγερσία του 1821 όσο και τον διπλό εορτασμό τούαπό την 25η Μαρτίου 1838 καθιερωμένουσυνορτασμού. Δηλαδή, της από τον 6ο αι. καθιερωμένης ημέραςσυνορτασμού τής Θεομητορικής εορτής τού Ευαγγελισμού τής Θεοτόκου και της επετείου τής επίσημης έναρξης της επανάστασης τού 1821.

Συνορτασμός, ο οποίος συμβολίζει την αλληλοπεριχώρηση αξιών και ιδεωδών και όχι μονομερή“εισπίδηση”για τους εξήςλόγους:

Πρώτον, διότι, σύμφωνα με το απολυτίκιότης εορτήςο Ευαγγελισμός της Θεοτόκου ανοίγει και ταυτόχρονα επιφέρει αντιστοίχως«τῆς σωτηρίας ἡμῶν τό Κεφάλαιον, καί τοῦ ἀπ’ αἰῶνος Μυστηρίου» την “φανέρωσι”. Δηλαδή διαγγέλλεται, ότι «ὁ Υἱός τοῦ Θεοῦ, Υἱός τῆς Παρθένου γίνεται, καί Γαβριήλ τήν χάριν εὐαγγελίζεται» και για το κοσμοσωτήριο αυτό γεγονός καλούμεθα να αναφωνήσουμε μαζί με τον Αρχάγγελο «Χαίρε Κεχαριτωμένη, ὁ Κύριος μετά σοῦ», αφοῦ με τον ευαγγελισμό αυτό «τοῦ ὄψεως, ἀμνηροῦται τὸ φρύαγμα· ἀράς γάρ διαλέλνται, τοῦ Προπάτορος σύνδεσμος» και αρχίζει πλέον το θείον ἔργο τής απελευθέρωσης ὁλων των ανθρώπων από την δουλεία τής αμαρτίας.

Δεύτερον,διότιη κήρυξη της εθνεγερσίασευαγγελίζεται την ελευθερία μας από την μακραίωνη δουλεία που καταργούσε την ανθρώπινη υπόσταση και τα δικαιώματά της. Ευαγγελίζεται την ελευθερία, την οποία ο εθνικός μας ποιητής ΔιονύσιοςΣολωμόςχαίρετίσεντο Μάιο του 1823 με το ποίημά του «Υμνος εις την Ελευθερία». Ποίημα το οποίο «αποτελείται από 158 τετράστιχες στροφές, από αυτές οι 24 πρώτες στροφές καθιερώθηκαν ως Εθνικός Ύμνος, το 1865. Ωστόσο, από αυτές, μόνο οι δύο πρώτες είναι εκείνες που ανακροούνται και συνοδεύουν πάντα την ἑπαρση και την υποστολή της σημαίας και ψάλλονται σε επίσημες στιγμές και τελετές».

Όμως αυτή η σύζευξη θρησκευτικής εορτής και Εθνικής Επτείου και ο συνορτασμός τους “εις το διηνεκές” δεν ήταν ἔμπνευση πού γεννήθηκε δεκαεπτά χρόνια μετά την επίσημη έναρξη της Ελληνικής Επανάστασης. Αποτελούσε ἔμπρακτη ἔκφραση της προϋπάρχουσας συλλογικής συνείδησης για τον δεσμό ελληνισμού και χριστιανισμού, η οποία εκφράζεται οιονεὶ διακηρυκτικά δύο μήνες μετά την 25η Μαρτίου 1821. Συγκεκριμένα την 28η Μαΐου 1821 υπήρξε μία μνημειώδης και μη αμφισβητήσιμη, ως ἔθος εστί, ἐνέργεια, η οποία και αποτελεῖ ὁμολογία τής συνείδησης του αγωνιζόμενου για την απαλλαγή του από την δουλεία λαοῦ, προκειμένου να μην απωλέσει την διαχρονική ταυτότητά του.

Δύο μήνες μετά, πριν 200 χρόνια

Στην αρχή τού 2021 ἔλαβα μία ἔκδοση της Αποστολικῆς Διακονίας τῆς Εκκλησίας τῆς Ελλάδος υπό τον τίτλο“**Επιστολή των αγωνιζομένων Ελλήνων προς τους ηγεμόνες της Ευρώπης κατά το 1821**”, αντίστοιχο υπότιτλο στην γαλλική και την αγγλική και ὑπέρτιτλο **1821-2021**.Στην ἔκδοση αυτή το γραμμένο στην Αττική Διάλεκτο αρχικό κείμενο ἔχει αποδοθεῖ στη Νέα Ελληνική Γλώσσα και μεταφρασθεῖ στην Αγγλική και την Γαλλική από συνεργάτες τῆς Αποστολικῆς Διακονίας και ἔχει αποσταλεῖ σε ὅλα τα μέλη τού Ευρωπαϊκοῦ Κοινοβουλίου και στις Ἡγεσίες των Ευρωπαϊκῶν και Χριστιανικῶν Χωρῶν.

Προλογίζοντας την υπόψη ἔκδοση ο Πανιερώτατος Φαναρίου Αγαθάγγελος, Γενικός Διευθυντής τῆς Αποστολικῆς Διακονίας, σημειώνει τα παρακάτω, δίνοντας την ευκαιρία να γνωρίσουμεπρόσωπα και ἔργα για τα οποίαπολλοὶ από εμάς,μεταξύ τῶνπολιτῶν καιο γράφων, δεν γνωρίζαμε:

α) *Η Επιστολή, σύμφωνα με ιστορικές πληροφορίες απεστάλη στο συνέδριο της Βερόνας, που διεξήχθη το φθινόπωρο του 1822 με πρωτοβουλία της Αυστρίας και ήταν μία διπλωματικού επιπέδου συνάντηση των εκπροσώπων των κρατῶν τῆς Ιεράς Συμμαχίας με θέμα συζήτησης τα φλέγοντα τότε ζητήματα στην Ευρώπη και στόχο την αντιμετώπιση των διαφόρων επαναστατικῶν κινήματων της εποχῆς.*

β)*Αν και δεν αναφέρεται ο συντάκτης τῆς επιστολῆς,είναι γνωστό ότι πρόκειται για τον σπουδαίο λόγιο Κωνσταντῖνο Μηνά (επὶ το αρχαιοπρεπέστερον Μηνά Μινωΐδη κατά την συνήθεια των ουμανιστῶν της εποχῆς), ο οποίος καταγόταν από την Έδεσσα (1788, Έδεσσα-1859, Παρίσι) και ήταν σημαντικός, αν και εν πολλοῖς ὄχι προβεβλημένος πρόσωπος του Νεοελληνικοῦ Διαφωτισμοῦ, καθώς επίσης πρωτοπόρος τῆς αναβίωσης των Ολυμπιακῶν Αγῶνων στην Ελλάδα.*

γ)*Ο Μινωΐδης, φιλόλογος, σχολάρχης και ἄνθρωπος πολὺ μεγάλης αρχαιομάθειας, ἦλθε γρήγορα σε ἄμεση επαφή με το πνευματικά ρεύματα της Ευρώπης. Έτσι με το ζέσπαμα τηςΕλληνικῆς Επανάστασης αφιερώθηκε ολοκληρωτικά στη διάδοση των ιδιῶσεων και των ιδεῶν του Αγῶνα στον ευρωπαϊκὸ χριστιανικὸ κόσμο.*

Ο Κωνσταντῖνος Μηνάς Μινωΐδης

Αναζητώντας πρόσθεταπερὶ Μινωΐδηστοιεξαίμαθαίνουμε από σχετικές πηγές ότι: α) μαθήτευσε αρχικά στο «Ελληνικοποσέον Βοδενών» και στην συνέχεια στην ελληνική «**Σχολήν Χίου εἰςτηνποσίαν συνέρρεον μαθητὰν πανταχόθεν εκ τῆς Ελλάδος καιεκτός αὐτῆς, ἱνακροασθῶν τοι Αθανασίου Παρίου**», β)αποτελοῦσε γνωστό πρόσωπο του ελληνικοῦ και γαλλικοῦ χώρου κατά το πρώτο ἥμισυ του 19^{ου} αι., γ) σε ηλικία 31 ετῶν μεταβαίνει για συνέχεια των σπουδῶν του στο Παρίσι, το οποίο και ἔμελλε να αποτελέσει θετὴ πατρίδα του, και δ) ἐκεῖ«εντάσσεταιμεταξύτων Ελλήνων λογίων, οιοποιοὶ συντονισμένοι υπότο Ελληνικόν Κομιτάτον των Παρισίων συμμετείχον διὰ των πνευματικῶν ὁλῶν εις την παλιγγενεσίαν τού 1821».

Επίσης πληροφορούμεθα ότι: «Ἡ ἄρτια ελληνική μόρφωσίς του, ἡ ενεργητικότης και η ευφυΐα του επέσυρον ἀμέσωςτην προσοχήν τού Γαλλικοῦ Συμβουλίου Εθνικῆς Παιδείας, το οποίον τουεχορήγησε ἄδειαν διὰ την παράδοσιν μαθημάτων αρχαίαςελληνικῆς γλώσσης. Ταυτοχρόνως επεδόθη εἰςεπιτημονικάςερευνάς μεαντικείμενον τηνελληνικὴν γλώσσαν καιεξέδωκε πλήθος αξιολόγωνεργασίῶν σχετικῶν μετηνορθογραφία, την πορφοράν, τηνορθοφωνίακαιτηνγραμματικὴναυτῆς. Μεταεργασίας του αὐτὰς κατέστησε προσήτιν τηνελληνικὴν γλώσσαν εἰςτους Γάλλους ελληνιστάς.Το Υπουργεῖον Εξωτερικῶν τῆς Γαλλίας τον προσέλαβε ως-πίσημον διερμηνέα οδε βασιλεὺς τῆς Γαλλίας Κάρολος Ι΄ εις ανταμοιβήντου ζήλου του προς την υπηρεσίαν ταύτην τον ἐτίμησεμετο παράσημον των ιπποτῶν τῆς Λεγεώνας τῆς Ἥσας. Εκείνο ὅμως τοποῖον τον κατέστησε πολὺ γνωστόν μεταξύ τωνεπιστημονικῶν κύκλων τῆς Γαλλίας ἦταν αἱ ερευνάι του εις τὰς βιβλιοθήκας τῶν μονῶν τῆς Ανατολικῆς Εκκλησίας. Ἡ Γαλλία αναγνωρίζουσα τας υπηρεσίας τας οποίας της προσέφερε, ἀλλ’ εν ταυτῷ και την ἀξίαν τού ἀνδρός, τιμητικῶς τού ἀπένειμεεν ισόβιον σύνταξιν».

Αν και, κατὰ ορισμένους σχολιαστὲς τού ἔργου του, η κατ’ ἀνάθεση του γαλλικοῦ υπουργεῖου Δημόσιας Εκπαίδευσης “συλλογὴ” χειρογράφων από τις ὀρθόδοξες μοναστηριακές βιβλιοθήκες παράγει ἀμφίσημα αποτελέσματα, το σύνολο των σχολιαστῶνδεν παύει να εξυμνεῖ το πολυεπιστημονικὸ και εθνικὸ ἔργο του.

«Ολόκληρος εφλέγето ἀπότηνιδεάν τῆς ελευθερίαστού γένους καιεἰςτηνιεράν αὐτὴν υπόθεσιν αφωσιώθη ψυχὴ τε και σώματι. Υπότην αἰγίδα τού Ελληνικοῦ Κομιτάτου ἐξώρμησε με πυρωμένην γραφίδα διὰ να κινητοποιήση τηνΕυρώπηνυπὲρ τωναγωνιζομένων Ελλήνων, διὰ ναδιαφωτίση τους ισχυρίζε διὰ το δικαιον τού αγῶνος, διὰ ναελέγξῃ τούς κραταιούς, και αὐτόν ἀκόμητον Μέττερνιχ, διὰ τηναπάνθρωπον πολιτικὴν τοῦσφαγιασμοῦ τῶν δικαίων τούελληνικοῦ ἔθνους».

Στο Παρίσιδημοσιεύει στα ελληνικά και στα γαλλικά και τα ἀκόλουθα κείμενα υπὲρ τού ελληνικοῦ αγῶνα: (α)“*Τοις κρατιοτάτοις εν Ευρώπῃ βασιλεῦσιν*”, (28 Μαΐου 1821) (β)“Προς τους Γερμανούς και τα λοιπὰ ἔθνη της Ευρώπης” πρόσκλησις εις βοήθειαν των Ελλήνων(1826) και (γ) “Σύντομος ἐπίστασις εις την του της Αυστρίας Μηνιστηρίου πολιτικὴν ως προς την Ελλάδα” (1826).

Ἡ πρώτη εκ των Επιστολῶν αὐτῶν32 χρόνια ἀργότερα ἐκδόθηκε και ἀπὸ τον Σπ. Ζαμπέλιο και τυπώθηκε στο τυπογραφεῖο Σχερία τῆς Κέρκυρας. Τα ἀντίστοιχα σχετικὰ κείμενα τού πρωτοτύπου τῆς ἔκδοσης στην Ελληνική (Αττικὴ διάλεκτος) και Γαλλικὴ είναι προσπελάσιμα μέσω τῆς Ψηφιακῆς Βιβλιοθήκης Νεοελληνικῶν Σπουδῶν “Ἀνέμη” τού Πανεπιστημίου τῆς Κρήτης.

Ἡ Επιστολή

Το τριμερέςδιάγραμμα της Επιστολῆς, ὅπως περιγράφεται στονπροαναφερθένταπρόλογο, περιλαμβάνει:(α)την Εισαγωγή, στην οποίαεκτίθεται ο λόγος για τον οποίο οι Ἕλληνες αποφασίζουν να απευθυνθοῦν στις Μεγάλες Δυνάμεις, (β) το κυρίωςζῶμα, στο οποίοεκτίθενται τα επιχειρήματα για την σύνταξη και αποστολὴ τῆς επιστολῆς και(γ)τον Επίλογο, ως ἀνακεφαλαίωση.

Παραθέτω ενδεικτικὰ αποσπάσματα του περιοχόμενου της ἀπὸ την σχετικὴ ἀπόδοση στη Νέα Ελληνική με ἐξαίρεση δύο προτάσεις, οι οποίες παρατίθενται και/ή στην αρχικὴ τους μορφή.

Δηλαδή, «Εξοχώτατοι και αξιοσέβαστοι βασιλεῖς της Ευρώπης, Πόσο φοβερὰ δεινὰ ἔχουμε υποστει οἱ δυστυχεῖς Ἕλληνες ἀπὸ τους ἀδικότατους και τυραννικότατους Οθωμανούς, οὔτε εσεῖς το ἀγνοεῖτε, οὔτε κανεῖς ἀπὸ τους πολῖτες της εὐδαίμονος Ευρώπης. Διότι πολλοὶ Ευρωπαῖοι εἶδαν και, ὅσο ἦταν ἐφικτό, ο καθένας με τις συγγραφές του διεκτραγῶδισε, πόσο μεγάλα ἀδικήματα διέπραξαν αὐτοὶ οἱ τύραννοι ἐδῶ και πάρα πολὺ καιρὸ. Ὅμως, το πόσο φοβερὰ εἶναι αὐτὰ που ἤδη τώρα ἐναντίον μας ἀποτολμοῦν, αὐτὸ εἶναι ἀδύνατο με λόγια κάποιος να το περιγράψει· ἀλλὰ και ὅποιος το ἀκούσει, ἀπίστευτο θα του φανεῖ. Ἀρμόζει λοιπὸν σε Εσάς που φροντίζετε για την εἰρήνη της Ευρώπης, ὄχι λιγότερο μάλιστα για την ιερότατη θρησκεία της, που τόσο ἀσεβῶς ἀπὸ αὐτούς τους διεστραμμένους περιφρονεῖται, ἀλλὰ και για τὴ δική σας ἐφημῖα, την οποία ἔχετε λάβει ἀπὸ ὅλους τους ἀνθρώπους της υφῆλίου, να μη μας ἀφήσετε τους ταλαιπώρους Ἕλληνες να αποκλεισθοῦμε ἀδίκως ἀπὸ αὐτούς τους βαρβάρους. Διότι ἀπάνθρωπο θα εἶναι κατὰ τὴ δική σας ἐνδοξὴ βασιλεία να ἀπολεσθοῦν ὁλοσχερῶς οἱ Ἕλληνες, τους οποίους οφείλατε να λυπηθεῖτε, ἀφενὸς σεβόμενοι το ὄνομα της Ἐλλάδος, ἀφετέρου ἐνθυμῶμενοι τα ἀγαθὰ που γεννήθηκαν σε σας ἀπὸ τὴ σοφία των προγόνων μας.

Επειδὴ ὅμως σε κάποιους, και μάλιστα ὁμοθρήσκους μας -ἀπὸ τους οποίους κάνεις που υποφέρει τόσο δεν θα περίμενε ποτέ ἀντίθετη στάση-, το ἐγχείρημά μας κάποια ἄλλη ἐντύπωση ἔδωσε, ὥστε να κινδυνεύουμε και να θεωρηθοῦμε ἔνοχοι που παίρνουμε τα ὅπλα ἐναντίον των ἐξουσιαστῶν μας, γι’ αὐτὸ πρέπει να προσπαθίσουμε με συντομία και σε αὐτοὺς να ἐξηγήσουμε ὅσα υφιστάμεθα και σε εσάς ὁλοφάνερα να καταστήσουμε τα ἀδικήματα αὐτῶν των τυράννων. Με αὐτόν τον τρόπο πιστεύουμε ὅτι και το δικὸ μας ἔργο θα ἀποδειχθεῖ εὐσεβέστατο, ἀλλὰ και ἡ δικὴ Σας βοήθεια θα φανεῖ ὅτι εἶναι ἀναγκαῖοτάτη και ὅτι για πολὺ δίκαιο σκοπὸ θα παρασχεθεῖ.

Εμεῖς λοιπὸν στερούμενοι ὅσα οἱ θεῖοι ἀλλὰ και οἱ ἀνθρώπινοι νόμοι ἔδωσαν στον καθένα μας για να ζει,και ἐπίσης βλέποντας τις γυναῖκες μας να ατιμάζονται και τα παιδιὰ μας να ἀρπάζονται ἀπὸ τους τυράννους, ἀλλὰ και τους ἰδίους τους εαυτοὺς μας ἀπὸ μέρα σε μέρα ἀλόγιστα να χάνονται, και μη μπορώντας ἀπὸ κάπου να ἐλπίζουμε κάποια ἀπαλλαγὴ ἀπὸ τα δεινὰ μας, μακαρίζαμε ὅσους πέθαιναν και ἀπαλλάσσονταν ἔτσι ἀπὸ τα δεινὰ, ἐνῷ τους εαυτοὺς μας ἐλεεινολογοῦσαμε για τὴν ἀθλία ζωὴ μας.Εἶναι τόσο μεγάλα τα ἐναντίον μας ἀδικήματα,που ζροῦμε βίῳ ἐντελῶς παράδοξο και ἀθλιότερο ἀκόμα και ἀπὸ αὐτόν των ἀλόγων ζῶων.

Κι ἐνῷ υπέφεραν αὐτὰ, ο δυνάστης γίνεται ἀγριότερος και ἀπὸ τον ἴδιο τον εαυτὸ του, και τον παναγιώτατο Πατριάρχη μας και τὴ Σύνοδό του καταδικάζει στον πιο ατιμωτικὸ θάνατο. Και ἦταν ἡμέρα της του Χριστοῦ Ἀναστάσεως ἡ μέρα που τα πάθαιναν αὐτὰ. Τὴν ὥρα που εσεῖς οἱ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΩΤΑΤΟΙ ΒΑΣΙΛΕΙΣ και ὁλος ο χριστιανικός λαὸς της Ευρώπης που ἐξουσιάζετε με χαρὰ, τὴν ἴδια ὥρα σε ἐκείνους, ἐνῷ πανηγύριζαν στον θεῖο ναό, ἀφινιδίως ἐπιτίθενται οἱ βάρβαροι με κραυγές και ἀλαλαγμούς. Ἄλλους χριστιανούς τους φόνευσαν, τους πιο πολλοὺς τους τραυμάτισαν, ἐνῷ ἄλλους τους συνέλαβαν και τους ἀπαγχόνισαν.

Αὐτὰ τα ἐγκλήματα δεν διαπράττονταν μόνο στην Κωνσταντινούπολη, ἐνῷ οἱ ἄλλες πόλεις της Ἑλλάδος εἶχαν ἡρεμία, ἀλλὰ παντοῦ συνέβαιναν δεινὰ, φόνοι ἱερέων και ἀρχιερέων και προκρίτων καὶθε πόλεως, ἐμπρησμοὶ ὁλων των ἱερῶν ναῶν, πυρπολήσεις σπιτιῶν και μύρια ἄλλα, που,αν κάποιος τα ἐβλεπε, θα σάστιζε και θα ἐφρίττε και θα ἀδυνατούσε με λόγια να τα περιγράψει.

Επιπλέον, δεν εἶναι δύσκολο να ἀπατηήσουμε και σε ἐκείνη την ἀναπόφευκτη κατηγορία τους, ὅτι δηλαδή στραφάκαμε ἐναντίον νομίμου βασιλείας, ἐνῷ εἴμαστε ἀπὸ τὴν ἑπὶ τὴν ἰδίᾳ ὥρα σε ἐκείνους, ἐμπρησμοὶ ὁλων των ἱερῶν ναῶν, πυρπολήσεις σπιτιῶν και μύρια ἄλλα, που,αν κάποιος τα ἐβλεπε, θα σάστιζε και θα ἐφρίττε και θα ἀδυνατούσε με λόγια να τα περιγράψει.

Επειδὴ ὅμως οἱ θρησκείες μας τόσο πολὺ διέφεραν μεταξύ τους, δεν μας ἐβλεπαν σαν ἀνθρώπους ἀλλὰ σαν σκυλιὰ,γι’ αὐτὸ και κάθε ἐπιθυμία τους ἦταν ἡδὴ ἐπικυρωμένος νόμος· ὅσα ἐναντίον μας ἦθελα να πράξουν, τόσοῖ ἦταν και οἱ νόμοι τους.

Το να φονεύσει κάποιος ἕναν «ἄπιστο», ὅπως μας ἀποκαλοῦν οἱ τύραννοι, εἶναι ἰσάξιο για αὐτούς με το να σκοτώσεις ἕναν σκύλο. Ἐνῷ το να ἀντισταθεῖς σε αὐτόν που πᾶει να σε σκοτώσει και να ἀποφύγεις τον φονέα και, αν μπορεῖς, να σωθεῖς, αὐτὸ θεωρεῖται ἀδικημα ἄξιο της χειρότερης τιμωρίας.

Ἀλλὰ ἀκόμα και αν δεν ἔλεγε κάποιος ἐπὶ ἀποκτήσατε ὅλα αὐτὰ ἀπὸ τους προγόνους μας, ὅμως και μόνο ἐπειδὴ εἴμαστε ὁμόθρησκοι με εσάς θα ἔπρεπε να μας σώσετε. Ἀπὸ τον ἴδιο τον θεῖο νόμο μας παραδίδεται ως ἐντολὴ το να συμπάσχει κάποιος με τους οἰκείους και τους δικούς του ἀνθρώπους, ὅταν φερ’ εὔπειν ο Παῦλος βοὰ και λέει ὅτι πρέπει οἱ πιστοὶ ἀν προσοῦν για τους οἰκείους και για τους δικούς τους (Α΄ Τιμ. 5, 8 “εἰ δέ τις τῶν ἰδίων και μάλιστα τῶν οἰκείων οὐ προνοεῖ, τὴν πίστιν ἥρνηται καὶ ἔστιν ἄπιστος χεῖρων”). Τἰ εἶναι περισσότερο ἐνδεικτικὸ τῆς οἰκειότητος και ταυτίσεως με κάποιον ἀπὸ το να μετέχει κανεῖς ἐξίσου των θεῶν Χαρῖτων; Και τἰ ἄλλο συνδέει περισσότερο τους ἀνθρώπους ἀπὸ το να ἔχουν τὴν ἴδια πίστη;

Πότε κάποιος θα φαίνεται ὅτι εἶναι φιλόανθρωπος, παρὰ ὅταν ἐναντιώνεται σε αὐτοὺς που φονεύουν ἀθῶους; Και ἐκείνος ο Μωυσὴς ὅταν εἶδε κάποιον Αἰγύπτῳ να χτυπᾷ ἕναν ὁμόθρησκὸ του Ἑβραῖο και σκότωσε τον υβριστὴ, θεωρήθηκε ὅτι κάνει δίκαιη και εὐσεβῆ πράξη.

Σκεφθεῖτε, ΕΞΟΧΟΤΑΤΟΙ ΒΑΣΙΛΕΙΣ της Ευρώπης, και σὺ, ἡ ΕΥΔΑΙΜΩΝ και ΦΙΛΑΝΘΡΩΠΗ ΑΓΓΛΙΑ, για λίγη δικὴ σας βοήθεια πὸς καλὴ φήμη και δόξα θα ἀποκτήσετε ἀπὸ τους ἀνθρώπους.

Ὅταν, για τον Θεό, ὅλοι θα ἔχουν φονευθεῖ τότε θα θέλετε να τιμωρήσετε τους ἀπάνθρωπους φονεῖς; Ἀλλὰ ποῖος τότε θα σας ἐκφράσει εὐγνωμοσύνη;

Και ἡ επιστολὴ-ἀναφορά κλείνει ως ἐξῆς:

Συμπερασματικά, τα ἐπιχειρήματα ταοποῖα διατρέχουν κάθε παράγραφο και κάθε πρόταση τῆς Επιστολῆς ἀπὸ την αρχὴ μέχρι το τέλος της εἶναι, κατὰ σειράν συχνότατα, τα ἐξῆς: ἡ κοινήχρηστικὴ θρησκεία. (περίπου 80 φορέςγίνεταιαναφοράσε ὄρους που ἀναφέρονται ἢ ἔχουν σχέση με την χριστιανικήθρησκεία), τα δυσθεώρηταανθρωπίνουςζηλοισμοῖςδεινάπουοδηγοῦν τους Ἕλληνες στην ἐπανάσταση, το ἀστήρικτο των λόγων τού“βέτο” της ΙερῆςΣυμμαχίας, οἱ ἐπαπειλούμενοικίνδυνοι για την Ευρώπη ἐάν ο δυνάστηςαφεθεῖ ἀνενόχλητος, ἡ συμπεριφορὰ τού ἀλλόθρησκου ἡγεμόνα, ἡ οποία δεν εἶναι ὁμοιαμε αὐτῶν ἡγεμόνων τῆς Δύσης.

200 χρόνια μετά

Τι ἔχει ἀλλάξει και τι δεν ἔχει μεταβληθεῖ στην διαχρονικὴ αὐτὴ πορεία της Ελλάδας;

Πὼς διαμορφώνοντα τα πράγματα μέσα σε ἕνα συνεχῶς μεταβαλλόμενο παγκόσμιο περιβάλλον;

Ἀπὸ τὴν μια πλευρᾶέχομε την εδαφικήεπέκταση των γεωγραφικῶννορίων τῆς Ἑλλάδαςκαι τὴ διαμόρφω-σμενόςσύγχρονουκράτους, το οποίο ἐδῶ και 40 χρόνιααποτελεῖοστόμο μέλος τῆς Ευρωπαϊκῆς Ένωσης προ-σβλέπονταςπαράλληλα -ὅπως πάντα-στην στήριξη της υπερδύναμης των ΗΠΑ για την αντιμετώπιση εθνικῶν και ἄλλων ζητημάτωνμας, “δημιουργία”συμμαχιῶν και “προσαρμογῶν” διαφόρων ειδῶν.

Ἀπὸ τὴν ἄλλη πλευρᾶ, ἀλλάζοντας περιβάλλον διακρινόμεσате ἀσφαλῶς ὄχι παραδόξως. Σήμερα το ἀποτελεσμα αὐτὸ εἶναι παράγωνο ἐνὸς ἀναγκαῖου κακοῦ, δηλαδήτοῦ νέου μεταναστευτικοῦ ρεύματος με την ἀναχώρηση ἀπὸ τὴν χώρα μας, ὄχι ἐργατικοῦ δυναμικοῦ πλέον ἀλλὰ σφύζουσας νεανικῆς ἐπιστημονι-κῆς δύναμης και των δύο φύλων.

Ἀσφαλῶς, βρισκόμαστε ἐνώπιον μιας νέας τάξης πραγμάτων, σε ἕνα παγκόσμιο περιβάλλον που ο ἄνθρωπος δημιουργεῖ, καινοτομεῖ, ἀναπαλάθει, καταστρέφει, ἀποδομεῖ,τρεχεῖ με ἀσυλληπτες ταχύτητες, ἀλλὰ και, ὅταν οἱ συγκυρίες το “ἐπιβάλλουν”, ὅπως ἐφέτος που παράλληλα προς τα εἰωθότα και την ἐπελθούσα δουλεία τού κορωνοϊοῦ ἔχει ἡ πατρίδα μας τον εορτασμό μιας ἐξαίρετικῆς επετείου, ἀναστοχάζεται.

Μιας επετείου μόνο για την ἀνάδειξη ἢ την περιγραφή ἐπιτευγμάτων και κατορθωμάτων των αγωνιστῶν προγόνων μας ἢ και για συνειδητοποίηση τῆς θυσίας τους και της ἀνάγκης μὴ ἐπανάληψης και ἐπικράτησης σφαλμάτων λόγω ἐγωιστικῶν διαθέσεων που καλλιεργοῦν την ἀντιπαλότητα;Επομένως, το ζητούμενο δεν εἶναι το να ἀναλογιζόμεσате απλῶς τὴ ἐπέτυχαν οἱ πρόγονοί μας και να μένουμε σε αὐτὰ κομπάζοντας, ἀλλὰ το πως δεν θα ἀπολεσθεῖ το καταπίστευμα και το πως ἡ οποιαδήποτε ἐπιμενη νίκη δεν θα ὁδηγεῖ σε ἐμφύλια διαμάχη, θεωρώντας ὅτι ἡ νίκη ἀνήκει στα πρόσωπα και ὄχι στο ἔθνος.

Με μεγάλῃ χαρὰ και ικανοποίηση βλέπουμε ὅλες αὐτές τις θαυμασίες επετειακές παραγωγές και ποικίλες ἐκδηλώσεις (δημόσιες και ἰδιωτικές, φυσικῶν και νομικῶν προσώπων, με εἰκόνα, λόγο, μουσικὴ ἐπένδυση κ.λπ.),

Συνέχεια στη σελ. 5

ΚΡΑΤΙΣΤΟΙ ΚΑΙ ΣΕΒΑΣΤΟΤΑΤΟΙ

ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΣ,

Οἷα μὲν οἱ παντλήμονες Ἕλληνες δεινὰ πεπόνθαμεν ὑπὸ τῶν ἀδικωτάτων καὶ τυραννικωτάτων Ὀθωμανῶν, οὐθ’ ἡμᾶς λέληθεν, οὔτε τῶν πάντων τὴν εὐδαίμον’ Εὐρώπην οἷ-κούντων οὐδένα. Πολλοὶ γὰρ τῶν Εὐρωπαϊκῶν εἶδόν τε, καὶ ὡς οἶόν τ’ αὐτοῖς ἦν ἐξετραγῶδησαν, ζυγγραφεὶ δηλώσαν-τες ἕκαστοι, ἥλικα τὰ πρὸς ἡμᾶς τῶν τῶνάνων τούτων ἐκ πολλοῦ τοῦ χρόνου ἀδικήματα. Οἷα δὲ τὰ ὅπ’ αὐτῶν ἦδη

Το δέσιμο του παιδιού με τον γονέα του

Μαρία Φράγκου, Σύμβουλος Ψυχικής Υγείας - Ψυχοθεραπεύτρια

Έχετε ποτέ σκεφτεί πόσο αξιοθαύμαστος είναι ο τρόπος που οι μητέρες και τα μωρά τους αναπτύσσουν αυτή την έντονη συναισθηματική σχέση που χαρακτηρίζει την βρεφική και νηπιακή ηλικία; Στην πραγματικότητα, πρόκειται για μια συνεχιζόμενη διαδικασία, η οποία ξεκινά από τις πρώτες κιόλας αλληλεπιδράσεις μητέρας και βρέφους. Συγκεκριμένα, οι περισσότεροι ψυχολόγοι σήμερα συμφωνούν πως το δέσιμο του βρέφους με το άτομο που το φροντίζει μπορεί κατ'αρχάς να παρατηρηθεί στους πρώτους έξι με οκτώ μήνες ηλικίας του. Παρόλο που η όλη διαδικασία αναπτύσσεται σταθερά και σταδιακά ήδη λίγο μετά την γένεσή του, το βρέφος χρειάζεται αυτό το χρονικό διάστημα προκειμένου να ξεκινήσει να εκδηλώνει ποιοτικά διαφορετική ανταπόκριση στη μητέρα του. Εκτός, όμως, από αυτή την εξέλιξη στο επίπεδο του δεσίματος του βρέφους με το άτομο που το φροντίζει, δύο ακόμη εξελικτικές αλλαγές λαμβάνουν χώρα κατά την διάρκεια του τρίτου τέταρτου του πρώτου έτους του μωρού. Η πρώτη αλλαγή είναι η συναισθηματική. Κάπου μέσα σε αυτό το χρονικό διάστημα, αρχίζει να αναδύεται ο φόβος ως κύριο συναίσθημα. Ύστερα από βελτιώσεις στη μοίρα και άλλες γεννησιακές λειτουργίες, τα μωρά αρχίζουν να αναγνωρίζουν τι είναι ξένο και τι μη οικείο και γενικά αντιδρούν σε τέτοιες εμπειρίες αρνητικά. Η ανησυχία σε σχέση με τους ξένους γίνεται μια κοινή συμπεριφορά που συχνά κάνει το μωρό να κλαίει και να «υποχωρεί» στην αγκαλιά της μάνας του. Επιπλέον, το να βρίσκεται μακριά από το άτομο που το φροντίζει, δημιουργεί στο μωρό μια «διαμαρτυρία αποχωρισμού», η οποία επίσης εμπλέκει κλάμα και μερικές φορές αναζήτηση της μητέρας. Το πιο χαρακτηριστικό παράδειγμα δεσίματος εδώ έχει να κάνει με το πόσο καθησυχασμένο είναι το μωρό από την στιγμή που το άτομο που το φροντίζει βρίσκεται δίπλα του. Γνωρίζουμε όλοι πολύ καλά πόσο ένα τρομαγμένο και τρεμάμενο μωρό ανακουφίζεται μόνο και μόνο με την επαφή του με την μητέρα του.

Συμπεραίνουμε, λοιπόν, πως η ποιότητα της σχέσης και του δεσίματος μωρού-μητέρας φαίνεται να απορρέει πρώτα απ'όλα από την μητέρα (ή τον φροντιστή του μωρού) και την ικανότητά της να ανταποκρίνεται εύστοχα και επιτυχημένα στο μωρό. Μητέρες που είναι πιο ευαίσθητοποιημένες στα «σημάδια» που τους στέλνουν τα μικρά τους και οι οποίες προσαρμόζουν την συμπεριφορά τους στα παιδιά τους κατά τέτοιο τρόπο που να αναμινγνούν την δικιά τους συμπεριφορά με αυτήν των παιδιών τους, καταφέρνουν σε μεγάλο ποσοστό στο τέλος να αναπτύσσουν μαζί τους ασφαλείς συναισθηματικές σχέσεις (secureattachmentrelationships). Προσωπικά, πιστεύω πως αυτό ακριβώς το δέσιμο μητέρας-παιδιού είναι τόσο θεμελιώδες και καίριο για το χτήσιμο και την οικοδόμηση της προσωπικότητας του που πολλά έχει να αναλογιστεί κανείς σε σχέση με την σοβαρότητα των επιπτώσεων πάνω του όχι μόνο βραχυπρόθεσμα, αλλά και μακροπρόθεσμα. Από την ώρα που γεννιέται ένα παιδί αρχίζουν να παίρνουν μέρος πολλές διαδικασίες που το πλάθουν, το αναπτύσσουν και το εξελίσσουν καθοριστικότερα για όλη την μετέπειτα ζωή του. Ας είναι αυτή η ζύμωση για κάθε παιδί σ'αυτό τον πλανήτη η αρμόζουσα. Ας είμαστε υπεύθυνοι γονείς. Ας φανούμε αντάξιοι του έργου που εμείς οι ίδιοι επιλέξαμε να αναλάβουμε. Να αναθρέψουμε παιδιά. Για να είναι στο τέλος και σε εκείνα ως ενήλικες πιο εύκολο να βαδίσουν με σίγουρα και σταθερά βήματα στην ζωή τους. Αυτό είναι το χρέος μας. Αυτός πρέπει να είναι και ο στόχος μας. Αυτή και η φιλοδοξία μας.

Παιδιά κ διακοπές

Δρ. ΙΛΙΑ ΘΕΟΤΟΚΑ
ΚΛΙΝΙΚΗ ΨΥΧΟΛΟΓΟΣ-ΨΥΧΟΘΕΡΑΠΕΥΤΡΙΑ
Ψυχιατρική Κλινική Πανεπιστημίου Αθηνών, Αιγινήτειο Νοσοκομείο,
Πρόεδρος της Δράσης για την Ψυχική Υγεία, iliatheotoka@yahoo.gr

Οι διακοπές του καλοκαιριού πλησιάζουν, τα σχολεία κλείνουν και οι ρυθμοί στην οικογένεια αλλάζουν. Για όλους μας, αλλά πολύ περισσότερο για τα παιδιά, η αλλαγή περιβάλλοντος, οι διακοπές, η επαφή με τη φύση και τη θάλασσα είναι επιβεβλημένες και ασκούν θετική επιρροή σε όλα τα μέλη της οικογένειας. Οι διακοπές είναι **αναγκαιότητα, δεν είναι πολυτέλεια**. Το κακό, βέβαια, με τις διακοπές είναι ότι δεν είναι ποτέ αρκετές. Στόχος των διακοπών είναι η **“αποσυμπίεση”, η διακοπή της ρουτίνας και το “άδειασμα” από καταναγκασμούς και υποχρεώσεις**. Οι διακοπές μπορούν και πρέπει να **σπάνε τον κύκλο του στρες, γι’ αυτό είναι σημαντικές**. Το καλοκαίρι γονείς και παιδιά περνούν περισσότερο χρόνο μαζί και αυτό είναι κάτι που το επιθυμεί όλη η οικογένεια και το προετοιμάζει σε πολλές περιπτώσεις μήνες πριν. Πώς μπορούν αυτές οι διακοπές να είναι ικανοποιητικές για όλους και να αποβούν εποικοδομητικές; > Καταρχήν, συζητήστε με τα παιδιά τι θέλουν να κάνουν, πάρτε τη γνώμη τους και προσπαθείστε να ικανοποιήσετε και τις επιθυμίες τους, αλλά την τελική απόφαση πάρτε την εσείς. Οι διακοπές σημαίνουν ξεκούραση, χαλάρωση, διασκέδαση, γέμισμα των μπαταριών μας, αλλά και ενασχόληση με sports και hobbies. - **Στις διακοπές, παίξτε μαζί τους, γελάστε, κάντε κοινές δραστηριότητες και sports, δώστε τους χρόνο να κάνουν αυτά που θέλουν**. Μπορείτε επίσης, αν χρειάζεται, να συζητήσετε με τα παιδιά για τη χρονιά που πέρασε ή και για τη χρονιά που θα έρθει και τα μελλοντικά σχέδια. Το χαλαρό περιβάλλον των διακοπών μπορεί να βοηθήσει σε συζητήσεις που στο φορτισμένο κλίμα του σπιτιού να γίνονταν με μεγαλύτερη ένταση. - Επίσης, **χρησιμοποιείστε το κινητό ή τον υπολογιστή με μέτρο και σε πολύ πιο μειωμένη συχνότητα από την καθημερινή ζωή**. - Το καλοκαίρι βέβαια προκύπτουν και κάποια ιδιαίτερα θέματα, που μπορεί να προβληματίσουν τους γονείς, όπως ο χρόνος παρακολούθησης τηλεόρασης και dvd, η φόβια για το κολύμπι, η κατασκήνωση, ή και γενικότερα θέματα ορίων. - Για το χρόνο παρακολούθησης τηλεόρασης ή dvd συστήνουμε να μην είναι περισσότερο από 3 ώρες την ημέρα, λαμβάνοντας υπόψη ότι οι γονείς μπορεί να εργάζονται και να λείπουν ώρες από το σπίτι. - Πολλά παιδιά επίσης φοβούνται το κολύμπι και το γεγονός αυτό μπορεί να προσδώσει άγχος, ένταση και λιγότερη ευχαρίστηση στις διακοπές της οικογένειας. Χρειάζεται να γνωρίζουν οι γονείς με ποιο τρόπο και πότε πρέπει να κινητοποιήσουν το παιδί προκειμένου να ξεπεράσει αυτούς τους φόβους του.

- **Η κινητοποίηση, η πρόκληση, η ανταμοιβή, η καθοδήγηση και η ενθάρρυνση του παιδιού είναι μερικοί από τους μηχανισμούς**. Παράλληλα, ο γονιός πρέπει να θέσει ρεαλιστικούς στόχους και να προσαρμόσει τη στρατηγική του, ανάλογα με την προσωπικότητα και την ηλικία του παιδιού. - Στις πρακτικές αυτές η πίεση του παιδιού, ο μη σεβασμός στη γνώμη του και η επιθετικότητα από την πλευρά του γονιού όχι μόνο δεν βοηθούν, αλλά φέρνουν και το αντίθετο αποτέλεσμα. - Όταν το παιδί είναι μικρό θα πρέπει να του δώσουμε την αίσθηση ότι η θάλασσα δεν είναι μόνο κολύμπι, αλλά και παιχνίδι και έτσι να το αποσπάσουμε με κάποιες θαλάσσιες δραστηριότητες. Παράλληλα, πρέπει να του δώσουμε χρόνο και να αναλογιστούμε ποιος είναι ο προσωπικός χρόνος του δικού μας παιδιού στην απόκτηση μιάς καινούργιας εμπειρίας. - Η κατασκήνωση είναι συχνά μία πολύ καλή λύση για παιδιά και γονείς τους καλοκαιρινούς μήνες. Σίγουρα οι γονείς θα πρέπει να συζητήσουν με το παιδί που πάει πρώτη φορά (συνήθως μετά τα 7) τι σημαίνει κατασκήνωση, ποιές είναι οι δραστηριότητες, οι κανόνες κλπ, αφού πρώτα οι γονείς έχουν ενημερωθεί για όλα αυτά. Ασφαλώς, η κατασκήνωση συνεισφέρει στην ανάπτυξη της εμπιστοσύνης του παιδιού για τον εαυτό του, στο να μπορεί να είναι αποτελεσματικό, να χρησιμοποιεί στρατηγικές επίλυσης προβλημάτων, να χειρίζεται την ομάδα συνομηλίκων. Παράλληλα, μαθαίνει να ζητά βοήθεια από τους άλλους και να αναλαμβάνει ευθύνες και ρίσκα χωρίς την παρουσία των γονιών, αλλά και να μαθαίνει την αξία της κοινοτικής ζωής. Όμως, οι γονείς θα πρέπει και να σεβαστούν την επιθυμία των παιδιών για το αν θέλουν να πάνε κατασκήνωση ή όχι, να σκεφτούν αν το παιδί είναι πραγματικά έτοιμο για μια τέτοια εμπειρία, και αν το παιδί δυσφορεί και είναι αρνητικό να το λάβουν σοβαρά υπόψη. - Ασφαλώς σε όλα αυτά φροντίστε να ικανοποιήσετε και εσείς οι γονείς τον εαυτό σας, δίνοντας χρόνο στους δυο σας να περάσετε μια βραδυά μόνοι ή με φίλους ή να πάτε μία ημέρα για μπάνιο μόνοι. - **Όσο πιο καλά είμαστε με τον εαυτό μας, τόσο περισσότερο μπορούμε να προσφέρουμε και στα παιδιά, στα οποία λειτουργούμε συνεχώς ως παράδειγμα**.

Συνέχεια από σελ. 4

οι οποίες καθημερινά αυξάνονται και ως παραπόταμοι χύνονται στον μεγάλο ποταμό που τείνει να γίνει χειμάρρος, ενώ τα διαφημιστικά μηνύματα είναι εμπνευσμένα. Όμως, πόσοι και ποιοι παρακολουθούμε όλα τα σχετικά αφιερώματα των δωρεάν και με συνδρομή τηλεοπτικών σταθμών και των άλλων ΜΜΕ; Σε ποιο βαθμό είμαστε θεατές ή/και ακροατές. Ποιοι και με ποιες προϋποθέσεις, ανεξαρτήτωςμέσουπροβολής και ηλικιακής ομάδας, μπορούν να κοσκινίζουν τις πληροφορίες, τόσο γενικότερα όσο και ειδικά αυτές της επετειακής περιόδου, όταν μάλιστα την πληροφορία αυτή την προσφέρουν διακεκριμένοι επιστήμονες και δημοσιογράφοι γενικότερης αναγνώρισης και σχεδόν ανεπιφύλακτης αποδοχής; Διότι, εάν η πληροφορία αυτή βρίσκεται σε διάσταση με ό,τι προσφέρεται μέσω τής κατά σύστημα εκπαίδευσης, κάτι πρέπει να αλλάξει και γρήγορα, όταν μάλιστα τους νέους ανθρώπους, που έχουν ολοκληρώσει τις παντός είδους σπουδές τους, τους απασχολούν νέωνμορφώνδουλειες.Γι’ αυτό ζητούνβοήθεια προς κατάκτηση κοινωνικών αγαθών, όπως η εκπαίδευση και η εργασία. Ζητούν να τους επιτρέψουμε να διαφυλάξουν ό,τι τους προσέφεραν οι θυσίες του χτες και να μην τους αποπροσανατολίζουν με διαμετρικά αντίθετες ερμηνευτικές προσεγγίσεις, δηλαδή χωρίς διαφορές μεταξύ θεωρίας και πράξης.Χωρίςη μία πλευρά να φιλτράρει τα γεγονότα, όπως ο φακός του φωτογράφου, κατ’εντολήν τού σκηνοθέτη, ώστε να αποκρύπτονται οι ρυτίδες, και η άλλη να υπερθεματίζει προβάλλοντας και επαινώντας αλλαζητήματα, ώστε εντέχνως να εμφυτεύεται η αμφιβολία.Χωρίς να επιζητείται η ευχαρίστηση ή η ικανοποίηση και αντίστροφα η αλλαγήάποψης τής μιας ή τής άλλης πλευράς, αλλά οαντικειμενικόστρόποςενημέρωσης των νέων ανθρώπων και η ανάπτυξη της κριτικής σκέψης τους, ώστε να αποκτήσουν την ικανότητα διάκρισης του ήχου τού κουδουνιού για διάλειμμα, από τον ήχο τού κουδουνιού για είσοδο στην τάξη, παρόλο ότι οι ήχοι είναι ίδιοι. Διότι το Διαδίκτυο και το “ευαγγέλιο τής τηλεόρασης”, με την κατ’ αίσθηση αντίληψη της αληθούς ή της εικονικής-“πραγματικότητας” δημιουργούν την γενικά αναμφισβήτητη πραγματικότητα, θέτοντας σε δεύτερη μοίρα το σχολείο, το οποίο με την σειρά του, και παρά το γεγονός ότι καθημερινώς εγκαλείται,τρέχει για το απόλυτο “τηλεσχολείο” μιας άλλης κοινωνίας.

Διότι, στο πλαίσιο της πορείας προς την παγκοσμιοποίηση, το τηλεοπτικό περιβάλλονεν ονόματι της ελεύθερηςδιακίνησης ιδεών, αγαθών και προσώπων που αποτελείζητόυμενο κάθε λογικοανθρώπου-μας βομβαρδίζει καθημερινώς και αδιάκοπα και με ό,τι απαξιώνει την έννοια τουανθρώπου και με ό,τι τον αγκυρώνει στην ενστικτώδηυποκειμενικό-ατομοκρατική συμπεριφορά, έχοντας προηγουμένως απαξιώσει διαχρονικής ισχύος ιδεώδη. Ίσως, η συγκυρία να μας αφυπνίσει, ώστεμόλις σβήσουν τα δύο κεράκια (ένα για κάθε εκατοστατία) τής τούρτας των γενεθλίων, να μπορούμενα δούμε ότι αυτά που ζούμε σε παγκόσμιο επίπεδο δεν είναι όνειρο αλλά οι νέες μορφές άμεσης ή έμμεσης δουλείας.Δουλείας, η οποία επιτυγχάνεται με τους πάσης μορφής πολέμους: θερμούς, ψυχρούς, οικονομικούς, βιολογικούς (εμπρόθετους ή απρόθετους/τυχαίους) κ.ά., σύντομους ή πολυετείς. Τα όπλα ποικίλα, από τη μία πλευρά αρχίζοντας με την απλή δια των χειρών ή των ποδών επίθεση, συνεχίζοντας με το βόλι και,τελικά, φθάνοντας στην διαστημική δράση καιαπό την άλλη με την αποδόμηση, την μεταλλαγή, την λήθη δια της προοδευτικής απόσβεσης, την μη διαφύλαξη της πνευματικής υγείας. Δηλαδή με δική μας πάντοτε υπαιτιότητα. **Τελικά, τα κυρίως ζητούμενα μήπως είναι δύο;** α)Να προσφέρονται στους νέουςανθρώπους και με εναλλακτικούς τρόπουςόχι μόνο οι αντικειμενικές μέθοδοι αναζήτησης τής πληροφορίας καιτα δύσκολαθέματα αλλά και οιανθρωπιστικέςαξίες και οι θεωρούμενες “δευτερεύοντος”ενδιαφέροντος γνώσεις. Οι παροικούντες την Ιερουσαλήμ γνωρίζουν ότι υπάρχουν τέτοιες μέθοδοι. Μεταξύ αυτών είναι και ηπαιγνιώδης μορφή μάθησης, ηαξιοποίηση της κατ’ αίσθηση αντίληψης για την... “πραγματική” και όχι την σκηνοθετημένη πραγματικότητα, η διαθεματικήπροσέγγιση της γνώσης, η επ’ ευκαιρία διδασκαλία-μάθηση. β) Να παρουσιάζονται όλες οι απόψεις τεκμηριωμένα και όχι με δογματικές από καθέδρας δηλώσεις, όταν μάλιστα αυτές εμφανίζονται από δύο αντιθέτων προσεγγίσεων ή απόψεων πλευρές.

*Αποσπάσματα ομιλίας Λαυρεντίου Γ. Δελλασούδα κατά τον επετειακό εορτασμό τής 25ης Μαρτίου 1821 στον Φιλολογικό Σύλλογο Παρνασσός (24 Μαρτίου 2021) Το πλήρεςκείμενο της ομιλίας: <https://www.pemptousia.gr/2021/03/dio-mines-meta-prin-200-chronia/>

Ύμνος στην επανάσταση - Ο ηρωισμός των Ελλήνων

Γράφει ο Καπ. Κώστας Μιχ. Φράγκος
Μέλος της Ενώσεως Ελλήνων Λογοτεχνών

1821-2021. Διακόσια χρόνια έχουν περάσει από την έναρξη της Ελληνικής επαναστάσεως. Διακόσια χρόνια από την μεγάλη απόφαση των Ελλήνων να αγωνιστούν «για του Χριστού την Πίστην την Αγίαν και της Πατρίδος την Ελευθερίαν».

Ήλθε η ώρα και όπως έλεγε ο Αλέξανδρος Υψηλάντης, είναι καιρός να αποτινάξουμε τον αφόρητον τουρκικόν ζυγόν. Η καταπίεση των υποδούλων ελλήνων ήταν απάνθρωπη.

Φόροι αβάστακτοι, εξισλαμισμοί, παιδομάζωμα, σκλαβοπάζαρα.

Στις 24-2-1821 ο Αλέξανδρος Υψηλάντης κύρηξε την εξέγερση των ελλήνων ορθοδόξων κατά των αλλόθρησκων δυναστών.

Η θαυμάσια προκήρυξη του με τίτλο ανέφερε «ΜΑΧΟΥ ΥΠΕΡ ΠΙΣΤΕΩΣ ΚΑΙ ΠΑΤΡΙΔΟΣ».

Μέσα σε μια Ευρώπη, που την εκρατούσε δεμένη η άγρια θέληση Βασιλέων και Αυτοκρατόρων να μην επιτρέψουν ποτέ πλέον εις τους Λαούς να ομιλήσουν περί Ελευθερίας, οι Έλληνες, υπόδουλοι από τεσσάρων αιώνων, εκήρυξαν την Εθνικήν των Επανάστασιν.

Φαινόμενο ιστορικά καταπληκτικό.

Ήταν η εποχή, όπου οι κρατούντες και οι ισχυροί, οι θεοσεβέστατοι Μονάρχες και οι ηγέτες των Εκκλησιών, οι Αυλές και οι Κυβερνήσεις ελησμονούσαν αμέσως αντιθέσεις και ανταγωνισμούς,

Ελευθερία ή θάνατος Νίκη η θάνατος

όταν επρόκειτο να συμφωνήσουν επί του θέματος, ότι κάθε επανάσταση εναντίον οποιουδήποτε δυνάστου, έστω και εναντίον εκείνων που εθεωρούντο ακόμη εχθροί θανάσιμοι του Χριστιανικού Κόσμου, έπρεπε να καταπνίγεται αμείλικτα.

Μέσα σε αυτό το "διεθνές κλίμα" άρχισε ο Αγώνας της Ελληνικής Παλιγγενεσίας. Βοήθειαν δεν ημπορούσαν να περιμένουν από κανένα οι πατέρες μας. Εγνώριζαν, όταν εκήρυτταν τον Ιερόν Πόλεμόν των, ότι δεν θα είχαν να αντιμετωπίσουν μόνον τις στρατιές του Σουλτάνου, αλλά και την εχθρότητα και την κατακραυγή όλων των ισχυρών της Ευρώπης.

Αλλά ηρωική, αληθινά μυθική γενεά αυτοί οι πρωτεργάτες του '21!! Οι μέτοικοι της Οδησού και της Πετρούπολεως, της Βλαχίας και της Βιέννης, της Τερνέστης και των Παρισίων, οι έμποροι και οι μεταπράτες έγιναν φλογεροί απόστολοι.

Και μέσα από τα σπλάχνα του σκλαβωμένου και λησμονημένου λαού των

Ελλήνων εβγήκαν έξοχοι πολέμαρχοι, ναυμάχοι και στρατηγοί ασύγκριτοι. Γενική ήταν η προσφορά για την Ελευθερία. Δεν έδωσαν μόνον οι φτωχοί το αίμα των.

Και οι εύποροι και οι καλοστεκούμενοι άνοιξαν τις κασσέλες και τα πουγγιά τους και ανάλωσαν πρόθυμα και αδίστακτα τον πλούτο τους για τις ανάγκες του Αγώνα. Μεγάλες περιουσίες θυσιάσθηκαν ως το τελευταίο γρόσι και αρχοντόσπιτα ξεκληρίστηκαν για πάντα.

Η θέληση των καταφρονημένων υπερίσχυσε. Δεν ενίκησαν μόνον τον Σουλτάνο οι Έλληνες.

Ενίκησαν και την τυραννία, που έπνιγε τότε ολόκληρη την Ευρώπη. Το αίμα έτρεξε ποτάμι, ο θάνατος κουράσθηκε να θερίζει ελληνικά κορμιά, ο τόπος παραδόθηκε στη φωτιά.

Οι φλόγες, όμως, του ολοκαυτώματος εφώτισαν τις ψυχές και τις σκέψεις των λαών, ο φιλελληνισμός μεταδόθηκε ως τις ακτές της Βαλτικής και της Βορείου θαλάσσης, έσπασε η "Ιερά" - η Μαύρη Συμμαχία των Δυνατών. Βασιλείς και Αυτοκράτορες εξαναγκάσθηκαν να παραδεχθούν, ότι έπρεπε να υπάρξει ΕΛΕΥΘΕΡΑ ΕΛΛΑΣ.

Από το βιβλίο
του Καπ. Κώστα Μιχ.
Φράγκου «Ύμνος στην
επανάσταση Έλληνες
και Ναυτιλία».

«Οι σφαγές της Χίου», μνημειώδης πίνακας του Ντελακρουά (1824), σπαρακτική ελεγεία αφιερωμένη στην τραγωδία του Απριλίου 1822 (Μουσείο Λούβρου, Παρίσι).

ΟΤΙ ΑΓΑΠΩ ΣΤΗ ΖΩΗ

Αγαπάω τ' ότι είναι θλιμμένο γύρω μας.

Αγαπώ τα δακρυσμένα θολά ματάκια, τους αρρώστους ανθρώπους και τους πονεμένους από την πανδημία.

Αγαπώ τους γιατρούς γιατί σώζουν ζωές.

Αγαπάω τα ξηρά γυμνά δέντρα από τις πυρκαγιές και τα έρημα πάρκα, τις νεκρές πολιτείες Χιροσίμα και Ναγκασάκι, τους κατεστραμμένους τόπους.

Αγαπάω τους σκυφτούς ταλαιπωρημένους πρόσφυγες -μετανάστες που μ' ένα δισάκι ξεκινάνε για καλύτερη ζωή σε μία μακρινή πολιτεία.

Αγαπάω τους τυφλούς μουσικούς των δρόμων, τους φτωχούς ανθρώπους που πεινάνε.

Αγαπάω τα θλιμμένα χαμόγελα των μικρών παιδιών.

Αγαπάω τα χλωμά πρόσωπα τω κοριτσιών που πάντα προσμένουν τον Ιππότη που είδαν μια βραδιά στα όνειρα τους.

Αγαπάω τις κλαμένες ωραίες Κυρίες που πόνεσαν στη ζωή και είναι θλιμμένες.

Αγαπώ τους ανθρώπους της προσφοράς και της αγάπης.

Αγαπάω τα λουλούδια και τα πουλιά που πετάνε ελεύθερα.

Αγαπάω την οικογένεια μου, τους φίλους και φίλες που μαζί διαβήκαμε την στράτα της ζωής.

Αγαπάω τα καράβια που φεύγουν για καινούργια ταξίδια σε άγνωστους τόπους και δεν ξέρουν καλά αν ποτέ θα γυρίσουν πίσω στην Ιθάκη.

Αγαπάω την γαλανομάτα θάλασσα με τις «ευτυχίες» στα διάφορα λιμάνια της υδρογείου. Αγαπάω τέλος σε τούτο τον κόσμο, τους εραστές της θάλασσας... γιατί μοιάζουν με εμένα.

Με αγάπη Καπ. Κ.Μ.Φ

Δειλά ψελλίσματα

Αντωνίου Δ. Κουκουνάρη, τ. Σχολάρχου
του Έκκλησιαστικού Λυκείου Αθηνών

Επί τη συμπληρώσει δύο ετών από της εις Κύριον έκδημίας του άιμνήστου λογίου καθηγητού Αντωνίου Ν. Χαροκόπου
<Δικαίων ψυχαί έν χειρί Θεού>, (Σοφία Σολομώντος 3,1).
<Ού γάρ έχομεν ώδε μένουσαν πόλιν αλλά τήν μέλλουσαν έπιζητούμεν> (Έπιστ. πρός Έβραίους του Άπ. Παύλου, κεφ. ιγ,14).
Αισθάνομαι όντως ιδιαίτερα άνεπαρκής στον νά χαιρετήσω μέ λόγου διατύ-
πωση, τήν έκδημία του διακεκριμένου άιμνήστου καθηγητού μας Άντωνίου Ν. Χαροκόπου.
Έπιβάλλεται όμως νά ένθυμούμεθα και νά τιμούμε τούς συνανθρώπους μας εκείνους, πού κατέθεσαν τήν ψυχή τους και όλη τους τή ζωή γιά τό καλό αυτής της κοινωνίας μας.
Όφειλετικό λοιπόν χρέος έθεωρήσαμε νά τιμήσουμε τήν μνήμη του μεγάλου τούτου άνδρός και νά έξάρουμε τήν προσφοράν του.
Στίς 3 Ίανουαρίου 2021 συμπληρώθηκαν δύο χρόνια από της έκδημίας του εις όλους μας πολυσεβάστου διδασκάλου Άντωνίου Ν. Χαροκόπου, ό όποιος πο-
ρευόμενος τόν δρόμο της άτελευτήτου αιώνιότητος, πλήρωσε τό τοίς πάσι κοινόν του βίου χρέος, καταλιπόν όνομα, έκδιηγήσασθαι έπαίνους.
Εύκολο είναι νά παρασυρθούμε από δικαιολογημένους συναισθηματισμούς και νά καταθέσουμε κενά λόγια, τά όποία δέν οικοδομούν ούτε τούς άναγνώστες του παρόντος, ούτε πολύ περισσότερο τήν ψυχή του έκλιπόντος.
Μέ τό μικρό αυτό κείμενο έχω τήν πρόθεση νά κάνω μιά μικρή άναφορά στον μεγάλο διδάσκαλό μας, ο οποίος διεκρινετο για την έπιστημονική ύπεροπλία του, τή μεγαλωσύνη και τό άνεπίφθονο της προσωπικότητάς του.
Μεγάλος ό πόνος και πολύ ή θλίψη διά τόν θάνατο ενός άνθρώπου ό όποιος μέ τήν ευεργετική παρουσία του σφράγισε τήν εποχή του.
Κατά κοινή όμολογία ύπήρξε μιά ιδιαίτερη, μεγαλοφυής και χαρισματική προσωπικότητα.
Άφησε μεγάλο συγγραφικό έργο τό όποιο άποτελεί θησαυρό πολύτιμο διά τήν Έκκλησία μας και τήν πατρίδα μας.
Ήταν ένας πολυτάλαντος άνθρωπος, μέ ποικίλες γνώσεις χαλκέντερος, πολυγραφότατος και κατ' έξοχήν συγγραφέας, τή φιλομάθεια, τήν άφοσίωση στην όρθόδοξη παράδοση και τήν κατά Χριστόν βιωτήν του.
Είχε τήν ικανότητα νά διαλέγεται μέ τόν όποιοδήποτε άνθρωπο εξαγοράζοντας τόν καιρό μέσα από τίς δύσκολες στιγμές της ζωής.
Οί πάντες, έκκλησιαστικοί και μή, δημοσιογράφοι και πολιτικοί, γνώριζαν, άκουγαν, έβλεπαν και παρακολουθούσαν μέ έκτίμηση τό σταθερό λόγο σας.
Ήταν διαπρεπής έπιστήμονας και έρευνητής, μέ έκκλησιαστικό φρόνημα, και δείγμα ύποδειγματικού άνθρώπου έπιστήμονος.
Αδιαλείπτως ζητούσε στό βίο του τή θεία χάρη, προσπαθώντας ταυτόχρονα νά είναι και ό ίδιος δεκτικός σέ Έκείνην.
Είναι μιά πράξη άναγνώρισης και σεβασμού στή μνήμη του, γιά τήν πολύπλευρη προσφορά του στην εκπαίδευση, γιά τό σπουδαίο έργο πού άφησε σέ μās τούς έπιγενομένους.
Ό ταλαντούχος δάσκαλός μας, μέ τήν μεγαλεπήπολη προσωπικότητα είχε τά χαρακτηριστικά του άγέρωχου Χιώτη. Τή μεγαλωσύνη και τό άνεπίφθονο της προσωπικότητάς του.
Οί τιμές στον άπελθόντα, τή σπουδαία αυτή του νησιού μας προσωπικό-
τητα, ύπήρξαν πολλαπλές και πολυποίκιλες και ή σημερινή έχει ως σκοπό μιά τιμή άκόμη.
Προσέτι δέ ή σημερινή έκδήλωση έχει στόχο νά γνωρίσουν οί νεώτεροι στην εποχή μας ότι ό τόπος μας δέν στερείται προσωπικοτήτων, τούς όποιους πρέπει νά άναγνωρίσουμε και νά τιμούμε όταν βρίσκονται ανάμεσά μας.
Ό καλύτερος φόρος τιμής πού άρμόζει σέ συνανθρώπους μας μέ τέτοια έπιστημονική και κοινωνική προσφορά και παρουσία είναι ή άξιοποίηση της πνευματικής τους κληρονομιάς και του διδάγματος από τή γνώση και τή σοφία τους.
Όταν δίδασκε, οί ψίθυροι κατέπαναν, τά βλέμματα προσηλώνονταν και ή σιωπή άνέμενε προσεκτικά τήν έπόμενη λέξη. Έπρόκειτο γιά αύστηρό, συνεπή και μέ ύπερπαραγωγήμη διδασκαλία. Προετοιμαζόταν άρκετά πολύ προτού δι-
δάξει, Γιατί βαθειά πίστευε ότι τότε μόνο κανένας διδάσκει όταν μπορεί νά με-
ταδίδει αυτό πού άριστα γνωρίζει και πιστεύει.
Ή πραγματική του άγάπη γιά τήν ελληνική γλώσσα, τόν όδηγησε στον νά τήν θεωρεί φορέα ήθους.
Φίλεργος και όραματιστής, ούκ έδωκεν ύπνον τοίς όφθαλμοίς αυτού και τοίς βλεφά-
ροις αυτού νυσταγμόν κατά τόν ιερό ψαλμωδό της Έκκλησίας μας. (Ψαλμ. 131, 4).
Ή βιβλική του μορφή παραμένει άνεξίτηλος, εις τήν μνήμην και τήν καρδιά μας, γιατί ύπήρξε προσωπικότητα μέ άκατάβλητο σθένος, άκόμη και σέ δύσκο-

λες στιγμές.
Ήταν έξαίρετος δάσκαλος, όπως μαρτυρούν όσοι εύτύχησαν νά είναι μα-
θητές του.
Ήταν κυρίως δάσκαλος, γιατί είχε έπίγνωση της εύθύνης του νά έπικοινωνήσει μέ όλους μέ στόχο τήν άγωγή και τήν παιδεία.
Ύπήρξε προσωπικότητα ταπεινή και άπλή στό χαρακτήρα, αλλά συνάμα ύπήρξε και πολυτάλαντος και πολυδύναμος άνθρωπος, πράγματι φωτισμένος, μιάς και τό έργο του γιά όλους έμās πού διακονήσαμε τή θεολογία και τήν έκκλησία, ήταν και συνεχίζει νά είναι τό πνευματικό μας άγκωνάρι.
Τεράστια ύπήρξε ή συνεισφορά του στην άνάπτυξη της Χιακής Άγιολογίας, άφού πολλά από τά έργα του άναφέρονται σέ άγίους της τοπικής Έκκλησίας μας.
Τολμώ νά πώ γιά τόν δάσκαλό μου, αυτό πού έλεγε ό άγιος Σιλουανός ό Άθωνίτης, <γιά τόν άνθρωπο πού προσεύχεται μέσα στην καρδιά του, όλόκληρος ό κόσμος είναι ένας ναός>.
Σεμνότατος και μετρημένος στις σχέσεις και στις έκδηλώσεις του, ζούσε τά τελευταία χρόνια άσκητικά, σάν άρχαίος φιλόσοφος, ή σάν χριστια-
νός άναχωρητής, βυθισμένος μέσα στον κόσμο τών σπάνιων βιβλίων, άντιμετωπίζοντας μέ στωικότητα τίς δυσκολίες της ζωής και τίς συχνές ασθένειές του. Μέ μιά λέξη σάν ένας κοσμοκαλόγερος.
Έτσι σεμνά και άθόρυβα, όπως έζησε, έτσι και έφυγε από τόν κόσμο τούτο, από τή στρατευομένη έκκλησία στή θριαμβεύουσα.
Έζησε αύτοπροαίρετα και άποστολικά φτωχός κατά κόσμον, πλούσιος κατά Θεόν, πλουτίζοντας πολλούς μέ τό θάνατό του.
Άπέφυγε και τόν έπαινο και τή δόξα στή ζωή αυτή, κερδίζοντας μεταθανάτια τιμή και εύγνωμοσύνη.
Ό έμβριθής και σοφός έρευνητής, ο εύφυής έρευνητής και χαρισματικός διδάσκαλος μας, προικισμένος μέ μιά σπάνια και άπερίοριστη μνήμη, μέ τή διαρκή μελέτη και έπιμέλεια, κατείχε θησαυρούς φιλολογικών και ιστορικών γνώσεων.
Διακριτικός και ταπεινόφρων, έδινε μετά από πολλές παρακλήσεις και παροτρύνσεις τό παρόν στην πνευματική ζωή τόσον του τόπου μας, όσο και έκτός αυτού, σέ διαλέξεις και κυρίως μέ τή συγγραφή ιδιαιτέρως άξιολόγων μελετών.
Ήταν ό άπελθών πρότυπο χριστιανού, οικογενειάρχη, εύγενοϋς και καλλιερ-
γημένου άνθρώπου, στον όποιον μπορούσα νά έχω έμπιστοσύνη και στήριγμα, άφού τόσο τόν ίδιο όσο και τήν οικογένειά του τούς ένιωθα οικείους και δικούς μου άνθρώπους.
Έχω τήν πεποίθηση ότι ύπήρξε σ' όλη του τή ζωή και τήν εργασία του μέσα στην κοινωνία ένας άκέραιος άνθρωπος, ένας άνιδιοτελής εργάτης, ένα πρότυπο ταπεινού εύλαβοϋς άνθρώπου, πού ύπηρέτησε μέ εύλάβεια και πολλή άγάπη, τήν παιδεία μας.
Γι αυτό και έμεινε σ' όλη του τή ζωή πτωχός μέ μοναδική του περιουσία τό καλό όνομα, τήν άξιοπρέπεια, τήν ύπόληψη.
Μέ τήν πολυποίκιλη προσφορά του ύπηρέτησε μέ ζήλο, άφοσίωση και άγάπη τήν παιδεία μας, καμαρώνοντας πολλούς μαθητάς του νά κοσμοϋν τήν δημόσια και ιδιωτική εκπαίδευση.
Μου έμπιστεύτηκε ένα καιρίο μυστικό, ότι πρέπει κανείς νά δίνει. Νά δίνει ό,τι καλύτερο έχει. Νά μήν τά κρατάει μικρόψυχα γιά τόν έαυτό του.
Ή γνωριμία μου μέ τόν μακαριστό, ή άδολη και ειλικρινής φιλία μας και ό πνευματικός σύνδεσμος μαζί του κατά τά 16 τελευταία χρόνια της έπίγειας ζωής του, άποτελούν γιά μένα μιά ιδιαίτερη τιμή και εύλογία Θεού.
Ό άίμνηστος ταξίδεψε μέ προορισμό τόν παράδεισο στις άρχές του 2019 και μās άφησε ένα πλούσιο, σημαντικό και άξιόλογο έργο.
Είχα τήν εύτυχία και τή χαρά νά συνεργασθώ μαζί του, νά τόν άκολουθήσω, νά τόν παρακολουθήσω κατά τά τελευταία 16 χρόνια της ζωής του, νά είμαι κοντά του, νά συνεργασθώ μαζί του στις περισσότερες από τίς συγγραφές του πού μένουν ήδη άδημοσίευτες.
Κατακλείοντας, έπιτρέψατέ μου νά τολμήσω νά παρακαλέσω τούς διοικούντες τίς χιακές άδελφότητες έντός και έντός Ελλάδος, τίς όποιες ύπηρέτησε εύόρκως επί σειρά έτών ό διακρινόμενος γιά τή σεμνότητα του βίου του και τή διακονία του συνανθρώπου του, τή μεγαλωσύνη και τό άνεπίφθονο της προσωπικότητάς του άίμνηστος καθηγητής, νά μεριμνήσουν άρμοδίως ώστε ή διάδα τών εκπροσώπων τών νεοελληνικών γραμμάτων Άλέξανδρος Παπαδιαμάντης και Άλέξανδρος Μωραϊτίδης, νά γίνει τριάδα, μέ τήν προσθήκη του κοσμοκαλόγερου Άντωνίου Χαροκόπου.
Άς είναι αιώνια ή μνήμη του.

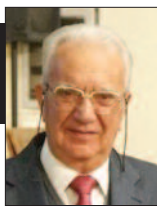

ΣΩΜΑΤΕΙΟ «ΟΙ ΦΙΛΟΙ ΤΟΥ ΔΡΟΜΟΚΑΪΤΕΙΟΥ ΘΕΡΑΠΕΥΤΗΡΙΟΥ»

Μια σύντομη ιστορική διαδρομή

Γράφει ο κ. Αναστ. Ι. Τριπολίτης, Ιατρός - Αγγειοχειρουργός και πρ. Πρόεδρος του Δ.Σ. του Νοσοκομείου

Παρακολουθώντας ανελλιπώς τον Χιακό Τύπο, βλέπω (εφημερίδα ΠΟΛΙΤΗΣ, Παρασκευή 16/4/2021) μια ολοσέλιδη καταχώρηση του πιο πάνω Σωματείου, ενός ψηφίσματος στη μνήμη του αείμνηστου Ιωάννη Αγγελικούση. Πάνω αριστερά λοιπόν είναι η σφραγίδα – σήμα κατατεθέν – του Σωματείου, όπου και αναγράφεται η χρονολογία ιδρύσεώς του (1988), πάνω δεξιά η φωτογραφία του Βραβείου της Ακαδημίας Αθηνών, ακολουθεί το κείμενο του «αποχαιρετισμού» και δύο εικόνες: του εκλιπόντος και ενός χωραφιού από τη Χίο που είναι γεμάτο... με κόκκινους «λαλάδες»².

Εγώ μένοντας στη χρονολογία, γράφω δυο λόγια για το Σωματείο, διότι λόγω κορωνοϊού τα πάντα έχουν βαλτώσει (δεν φτάνει το Δ.Σ. για τη «νηνεμία», την έλλειψη δηλαδή εκδηλώσεων). Γράφω λοιπόν δυο λόγια για να θυμηθούμε τα παλιά.

1988 λοιπόν, και ευρισκόμενος για πρώτη³ φορά στο τιμόνι του «Δρομοκαΐτειου», προσπαθούσα να... τα φέρω βόλτα με διάφορους τρόπους, διότι μη σκύπτοντας το κεφάλι στους πολιτικούς, δεν είχαμε βοήθεια από αυτούς.

Εδώ πρέπει να σημειώσω ότι κατά τη διάρκεια της παρουσίας μου στο Δ.Σ. τα τελευταία 40,5 χρόνια, τέσσερις (4) φορές κερδίσαμε την αυτοτέλειά μας στο Συμβούλιο της Επικρατείας. Όλες οι Κυβερνήσεις, ανεξαρτήτως χρώματος, βλέπουν τα Ιδρύματα και τα Κληροδοτήματα ως μιάσματα, διότι απλώς δεν περνούν τα ρουσφέτια τους!...

Ευρισκόμενος λοιπόν ως Πρόεδρος του Δ.Σ. στο τιμόνι του «Δρομοκαΐτειου», με την «Ψυχιατρική Μεταρρύθμιση» να βράζει⁴, σκέφθηκα να ζητήσω βοήθεια (και συμβουλές) από ανθρώπους με μυαλό και εμπειρία στην αντιμετώπιση διαφόρων προβλημάτων που είχαν σχέση και με τον άνθρωπο (τους ασθενείς δηλαδή) και με την ύλη (κτίρια, εξοπλισμό κλπ.). Ήταν η εποχή που η τότε Κυβέρνηση, εφαρμόζοντας τις εντολές (τις «ντιρεκτίβες») της ΕΟΚ, μοίραζε χρήματα για να βγάλουμε τους «καταλλήλους» ασθενείς εκτός των τειχών, αγοράζοντας ή ενοικιάζοντας καταλύματα!...

Για να μη μακρηγορώ, έχοντας την εμπειρία από τους «Φίλους του Νοσοκομείου Χάμμερ-σμιθ», στο οποίο υπηρέτησα 3,5 χρόνια, και τη συμβουλή και τη συμπαράσταση νομικών, δημιουργήσα⁵ τον πρώτο πυρήνα «ευαισθητών» ατόμων, ανθρώπων δηλαδή που θα δίδεθαι λίγο από το χρόνο τους για να βοηθήσουν τον πάσχοντα συνάνθρωπό τους, και ιδιαιτέρως αυτούς που συγγενείς και φίλοι τους εγκαταλείπουν στο Ψυχιατρείο, «ξεχνώντας» να περνάνε και να τους βλέπουν τότε-τότε!...

Στο Καταστατικό του Σωματείου «Οι Φίλοι του Δρομοκαΐτειου» δίδεται μεγάλη έμφαση στη φυσική παρουσία των Μελών του Σωματείου εντός του χώρου του Ιδρύματος, καθώς και στις εκδηλώσεις που θα πρέπει να κάνει το Σωματείο, όσο το δυνατόν συχνότερα! Διότι (το νίζω) ένα πιάτο φαγητό κι ένα κρεβάτι για να κοιμηθεί μπορεί να το έχει ο κάθε νοσηλευόμενος, όμως του λείπει η κουβέντα, του λείπει η παρέα!

Ευτυχώς, είχα την τύχη να ανταποκριθούν αρκετοί μορφωμένοι και μυαλωμένοι⁶ άνθρωποι, οι οποίοι είχαν και αρκετή ευαισθησία!... Θα αναφέρω τα άτομα που υπήρξαν στα Διοικητικά Συμβούλια του Σωματείου χωρίς να κάνω συγκρίσεις, για να μην παρεξηγηθώ! Να σημειωθεί ότι η θητεία εκάστου Διοικητικού Συμβουλίου ήταν διετής (πλήν εκτάκτων περιπτώσεων), το δε Δ.Σ. ήταν πάντοτε 11μελές. Αναφέρω τιμής ένεκεν το πρώτο Δ.Σ., αλλά στην πραγματικότητα πρέπει να γράψω «εις μνημόσυνο» διότι τα περισσότερα Μέλη των Δ.Σ. δεν ευρίσκονται πλέον εν ζωή!...

Το πρώτο λοιπόν Δ.Σ. του Σωματείου μας (θητεία 14/12/1988-30/1/1991) αποτελείτο από τους: Πρόεδρος: Παντελής Φαράκλας, Αντιπρόεδρος: Ζωή Ξενάκη, Γραμματέας: Νικόλαος Ρομποτής, Ταμίας: Καλλιόπη Τσική, και Μέλη: Ειρήνη Λιβανού, Μαρκέλλα Μαυριδόγλου, Ανδρομάχη Σκαρβέλη, Γεώργιος Ντούλης, Θεοδώρα Σοφιανίδου και Γεώργιος Σίμος. Το ίδιο (σχεδόν)⁷ Δ.Σ. ήταν και στις δύο επόμενες θητείες, έως την 7/2/1994.

Ας μου επιτραπεί να σημειώσω ιδιαίτερως την προσφορά του αειμνήστου Παντελή Φαράκλα (Γενικός Διευθυντής του Γενικού Χημείου του Κράτους) και του Νικολάου Ρομποτή που υπήρξε Γενικός (Διοικητικός) Διευθυντής του «Δρομοκαΐτειου» επί σειρά ετών, τα δύσκολα χρόνια όπως συνηθίζω να λέω και να γράφω!...

Το επόμενο Δ.Σ. είχε πρόεδρο τον γνωστό Χιώτη Δικηγόρο Γεώργιο Λιβανό, με Αντιπρόεδρο την Ανδρονίκη Σκαρβέλη, Γραμματέα τη Μαρκέλλα Μαυριδόγλου, Ταμία τον Θεοδωράκη τον Ισίδωρο, και Μέλη τους Αικατερίνη Μουτάφη, Γεωργία Ζολώτα, Κολλιού Δέσποινα, Μιχάλη Λιγνό, Δημήτρα Ζαννίκου, Ζαχάρη Γεωργία και Ίλια Θεοτοκά.

Από τις 15/2/1999 μέχρι και σήμερα, στο τιμόνι του Δ.Σ. (Πρόεδρος) του Σωματείου ευρίσκεται η Ανδρονίκη Σκαρβέλη⁸ με αρκετά επιτεύγματα. Η εφημερίδα μας (η οποία είναι ένα από αυτά τα επιτεύγματα, και ο τίτλος της είναι «Δρόμοι Ψυχής») συμπληρώνει οσονούπω το 90^ο τεύχος της και έχει πολλά ενδιαφέροντα άρθρα.

Δεν θυμάμαι πότε πρωτοεξεδόθη, όμως γράφουν αξιόλογοι άνθρωποι και μορφωνόμαστε! (Και δεν μας ενόχλησε ποτέ με οικονομικά χρέη!...). Οι εκδηλώσεις του Σωματείου είναι αρκετές, η δε εμφάνιση των Μελών του εντός του Ιδρύματος (παρέα στους νοσηλευόμενους) είναι πολύ συχνή!...

Προσπάθησα – τιμής ένεκεν – να γράψω τη βιογραφία της κ. Νίκης Σκαρβέλη, η οποία έχει δώσει τη ζωή της για το Σωματείο⁹, δεν κατόρθωσα όμως να πάρω αρκετές πληροφορίες, διότι συζητώντας τηλεφωνικώς συγκινήθηκα και οι δύο ανασύροντας στη μνήμη μας τραγικές στιγμές του παρελθόντος, με αποτέλεσμα να διακοπεί η επικοινωνία μας.

Αυτό που μπορώ να συνοψίσω είναι ότι έχει αποσυρθεί από όλα τα Σωματεία που συμμετείχε και έχει αφιερωθεί στο Σωματείο μας!...

Τελειώνοντας την αφιέρωσή μου στους «Φίλους του Δρομοκαΐτειου Θεραπευτηρίου», επειδή ευρίσκομαι στο 80^ο έτος της ηλικίας μου (γεννήθηκα 02-11-1941) κι επειδή έχω σειρά (λογική σειρά) να αναχωρήσω από αυτή τη ζωή, θα ήθελα να παρακαλέσω όσους... μένουν πίσω, αφού ευχηθώ υγεία στους ίδιους και τις οικογένειές τους, να μην εγκαταλείπουν τους πάσχοντες συνανθρώπους μας.

Εκτιμώ πάρα πολύ όσους (και όσες βέβαια) αγαπούν και βοηθούν τον «πλησίον», όπου πλησίον βέβαια δεν είναι μόνο ο ψυχασθενής!... Σέβομαι και εκτιμώ αυτό που κάνουν οι μοναχοί και οι μοναχές, είναι όμως εγωιστικό. Κλεισμένοι σε κάποιο χώρο, δεν είναι εύκολο να αμαρτήσουν. Καλύτερα όμως θα ήταν να κυκλοφορούσαν στην κοινωνία και να βοηθούσαν το συνάνθρωπό τους, δίδοντας έστω ένα ποτήρι νερό στον άνθρωπο που κείται στο κρεβάτι του πόνου αβοήθητος, χωρίς συγγενείς και φίλους!...

Με την ευκαιρία, και κάνοντας ίσως κατάχρηση του χώρου των εντύπων που δημοσιεύεται το κείμενο και του χρόνου σας, θα ήθελα να απευθύνω ένα ευχαριστώ εκ μέρους των ασθενών που δέχονται την περιποίηση, την εξυπηρέτηση αν προτιμάται, στους νοσηλευτές και τις νοσηλεύτριες, οι οποίοι με αυτά τα λίγα τίμια χρήματα που κερδίζουν προσπαθούν να επιβιώσουν! Μην ξεχνάτε, 14 Μαΐου είναι η ημέρα που εορτάζει η Νοσηλευτική Υπηρεσία (Φλόρενς Ναϊτινγκέιλ με ακούς;).

Αδέλφια μου ΑΓΑΠΑΤΕ ΑΛΛΗΛΟΥΣ, Χριστός Ανέστη, Χρόνια Πολλά και Καλά!

Πάντα με ΑΓΑΠΗ,

Αναστάσιος Ι. Τριπολίτης

Ιατρός - Αγγειοχειρουργός

Μέλος των «Φίλων του Δρομοκαΐτειου Θεραπευτηρίου»

¹ Στη μνήμη αυτών που «πέρασαν» και βοήθησαν, και στην υγεία όλων όσων το υπηρετούν με την καρδιά τους.

² Έτσι ονομάζομε με τη Χιώτικη ντοπιολαλιά τις τουλίπες!

³ Στα 40,5 χρόνια της παραμονής μου στο «Δρομοκαΐτειο» έκανα 3 (2,5 στην πραγματικότητα) θητείες ως Πρόεδρος.

⁴ Μεγάλο κεφάλαιο! Θα επανέλθω μεν εκτάσει!...

⁵ Γράφω σε πρώτο ενικό, διότι στην αρχή οι περισσότεροι ήσαν επιφυλακτικοί (από όσους ζήτησα τη βοήθεια)!

⁶ Δεν είναι όλοι οι μορφωμένοι άνθρωποι και μυαλωμένοι, ούτε όλοι οι μυαλωμένοι και μορφωμένοι. Ο νωμός νοείτω!...

⁷ Για να μην κουράσω τον αναγνώστη (-στρια) δεν αναφέρω λεπτομέρειες.

⁸ Η κ. Σκαρβέλη είναι από τα ιδρυτικά Μέλη του Σωματείου μας και ήταν (είναι) στο Δ.Σ. από την αρχή, σε διάφορες θέσεις!...

⁹ Όταν αναφέρομαι σε ΕΚΕΙΝΗ την αποκαλώ «τραγική Μητέρα» διότι δεν γνωρίζω άλλη που να έχει χάσει δύο παιδιά συγχρόνως (σε τροχαίο το 1978).

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ
ΨΥΧΙΑΤΡΙΚΟ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟ
ΑΤΤΙΚΗΣ
"ΔΡΟΜΟΚΑΪΤΕΙΟ"
Ν.Π.Δ.Δ.
ΙΕΡΑ ΟΔΟΣ 343 - 124 61 ΧΑΪΔΑΡΙ
ΤΗΛ.: 2132046100
ΓΡΑΦΕΙΟ ΠΡΟΕΔΡΟΥ
ΤΗΛ.: 2132046105

Χαϊδάρι 27/5/2021

ΠΡΟΣ:
Την Πρόεδρο και τα Μέλη
του Διοικητικού Συμβουλίου
του Σωματείου
«Οι Φίλοι του Δρομοκαΐτειου Θεραπευτηρίου»
Α θ ή ν α

Ο Πρόεδρος και τα Μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου του Ψ.Ν.Α.
«Δρομοκαΐτειο» σας απευθύνουν εγκάρδιες ευχαριστίες για τη δωρεά σας στο
Νοσοκομείο μας οκτακοσίων (800) μασκών αξίας οκτακοσίων (800) €.

Με εκτίμηση
Ο
ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΣΤΑΥΡΟΣ ΠΡΙΩΙΟΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ
ΨΥΧΙΑΤΡΙΚΟ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟ
ΑΤΤΙΚΗΣ
"ΔΡΟΜΟΚΑΪΤΕΙΟ"
Ν.Π.Δ.Δ.
ΙΕΡΑ ΟΔΟΣ 343 - 124 61 ΧΑΪΔΑΡΙ
ΤΗΛ.: 2132046100
ΓΡΑΦΕΙΟ ΠΡΟΕΔΡΟΥ
ΤΗΛ.: 2132046105

Χαϊδάρι 27/5/2021

ΠΡΟΣ:
Την Πρόεδρο και τα Μέλη
του Διοικητικού Συμβουλίου
του Σωματείου
«Οι Φίλοι του Δρομοκαΐτειου Θεραπευτηρίου»
Α θ ή ν α

Ο Πρόεδρος και τα Μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου του Ψ.Ν.Α.
«Δρομοκαΐτειο» σας απευθύνουν εγκάρδιες ευχαριστίες για τη δωρεά σας στο
Νοσοκομείο μας διακοσίων τριών (203) rapid tests αξίας οκτακοσίων (800) €.

Με εκτίμηση
Ο
ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΣΤΑΥΡΟΣ ΠΡΙΩΙΟΣ

Το ΣΩΜΑΤΕΙΟ ΦΙΛΩΝ ΤΟΥ ΔΡΟΜΟΚΑΪΤΕΙΟΥ

Επί την αποδομάν εις Κύριον της αξιοσημείων Μαρίας Γεωργίου Σαρρή, γιά
τήν προσφορά, και την υποστήριξη προς το Σωματείο μας, προσφέρει εις μνήμη της
τό ποσόν των τετρακοσίων Ευρώ σε 500 € (πέντε) το Δρομοκαΐτειο ίδρυμα

Ας είναι ελαφρό τό χόμα πού την σκεπάζει

Εκ τού Δ.Σ τών Φ.Δ.,

Η πρόεδρος Ο γραμματέας
ΜΑΡΚΕΛΛΑ ΜΑΥΡΙΔΟΓΛΟΥ ΓΕΩΡΓΙΑ ΖΟΛΩΤΑ

Συντακτική Επιτροπή: Α. Σκαρβέλη Διευθύντρια (Πρόεδρος Δ.Σ.), Α. Ξενάκη, Ε. Τσίμπλη, Α. Φραγκοπούλου και αναπληρωματική Μ. Φιστέ
Υπεύθυνη Οικονομικών: Ε. Μπαρτζόγλου - Καλλιτεχνική Επιμέλεια: Ανδρ. Σκαρβέλη
Επιμέλεια - Παραγωγή - Εκτύπωση: STILVOPRESS Graphic Arts

* ΤΑ ΕΝΥΠΟΓΡΑΦΑ ΑΡΘΡΑ ΕΚΦΡΑΖΟΥΝ ΠΡΟΣΩΠΙΚΕΣ ΑΠΟΦΕΙΣ